

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till Kommunstyrelsen

Datum:
2024-11-15

Diarienummer:
KSN-2024-01631

Handläggare:
Elenor Bergman

Internkontrollplan 2025 och uppföljning av internkontrollplan 2024 kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** godkänna internkontrollplan 2025 enligt bilaga 1,
2. **att** godkänna uppföljning av internkontrollplan 2024 enligt bilaga 2,
3. **att** uppdra till alla nämnder och bolagsstyrelser att inom ramen för sina internkontrollplaner 2025 genomföra kontroll av att behovet av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar i informationsförsörjningen är inventerat samt att nödvändiga rutiner och planer är dokumenterade, kända och övade enligt bilaga 4,
4. **att** uppdra till alla nämnder och bolagsstyrelser att inom ramen för sina internkontrollplaner 2025 genomföra kontroll av det systematiska informationssäkerhetsarbetet i form av kontroll att mognadsdialogen är genomförd och utfallet av den är dokumenterat enligt bilaga 4, samt
5. **att** uppdra till alla nämnder och bolagsstyrelser att inom ramen för sina internkontrollplaner 2025 genomföra kontroll av att samtliga medarbetare har genomfört den obligatoriska utbildningen i informationssäkerhet enligt bilaga 4.

Ärendet

Kommunstyrelsens internkontrollplan syftar till att skapa en ändamålsenlig och effektiv verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten samt att följa tillämpliga lagar, föreskrifter, policyer och riktlinjer.

Granskningen av internkontrollplan 2024 är genomförd med anmärkning eller mindre anmärkning avseende 19 av 31 kontrollmoment, vilka redovisas med förslag på åtgärder. Internkontrollplan 2025 beskriver vad som behöver göras utifrån väsentliga

risker som framkommit i förvaltningarnas och nämndens riskanalys. Kommunstyrelsen har även formulerat tre obligatoriska kontrollmoment inom prioriterade områden, för samtliga nämnder och bolagsstyrelser att hantera i sina internkontrollplaner 2025.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret och stadsbyggnadsförvaltningen.

Föredragning

Uppföljning av internkontrollplan 2024

Kommunstyrelsen beslutade i december 2023 om plan för internkontroll för 2024 för den egna verksamheten. Internkontrollplanen för 2024 belyser bland annat kompetensförsörjning, informationssäkerhet, återsökning av statsbidrag, diarieföring, leverantörstrohet, exploateringsprojekt och oegentligheter.

Granskningen är genomförd med anmärkning avseende fyra av 31 kontrollmoment. Vid kontroll av att lagen om offentlig upphandling (LOU) följs och att inköp sker enligt gällande avtal visar granskningen att leverantörstroheten är ca 86% och det förekommer otillåtna direktupphandlingar. Planerade åtgärder för att komma tillrätta med detta är obligatoriska utbildningar och dialogmöten mellan upphandlare och ledningsgrupper. Vid kontroll av att kommunstyrelsens ärenden inte ligger öppna för länge och ökar i mängd fann granskningen att antalet öppna ärenden har ökat sedan 2023. Det stora antalet öppna ärenden beror till stor del på en backlogg från pandemin. IT-stödet under pandemin krävde att handläggaren satt på plats på kontoret för att kunna avsluta ärenden. Plan finns för att stänga ärenden från backloggen och påminnelsemail går ut för att hjälpa handläggare att komma ihåg att stänga ärenden i tid. Uppgradering av IT-stödet hösten 2024 ökar användarvänligheten. Vid kontroll av hanteringen av representationsfakturor fann granskningen att 25 % av representationsfakturor har återsänts för komplettering av underlag eller på grund av felaktig attest. Utbildningsinsatser är planerade för att förbättra hanteringen. Vid kontroll av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar fann granskningen att några verksamheter saknar dokumenterat underlag som beskriver behovet av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar i den egna verksamheten. Uppföljningen tyder på att det finns en insikt men att det behöver genomföras analyser, planering och övningar. Samtliga fyra kontrollmoment med anmärkning föreslås kvarstå för kontroll via internkontrollplan 2025 (bilaga 1).

Femton av 31 kontrollmoment har genomförts med mindre anmärkning. Identifierade brister och åtgärder för att förbättra hanteringen framöver redovisas i bilaga 2.

I två fall har granskning ej genomförts. Kontroll av kunskap hos kommunens politiker och tjänstemän om regler för mutor och jäv respektive representation kontrolleras via enkät vartannat år. Granskningen genomfördes 2023 och nästa är planerad till 2025. Även kontroll av att kommunens nämnder identifierar, utvärderar och söker de statsbidrag som ligger i linje med kommunens mål genomförs vartannat år och genomfördes därför inte 2024.

Internkontrollplan 2025

Internkontrollarbetet består av riskanalys, upprättande av internkontrollplaner, uppföljning och utvärdering. Under perioden maj till augusti har förvaltningarna och

kommunstyrelsen genomfört riskanalys. Internkontrollplanen för 2025, bilaga 1, beskriver kontrollåtgärder utifrån de prioriterade risker som framkom i riskanalysen. Identifierade risker omhändertas i internkontrollplan, kommunstyrelsens verksamhetsplan eller i löpande arbete. De risker som ligger till grund för internkontrollplanen är samlade i bilaga 3.

2025 års internkontrollplan omfattar bland annat kontroll av processer och rutiner avseende synpunktshantering och visseblåsning, klimatanpassning, informationssäkerhet, bokföring, diarieföring, upphandling, exploateringsprojekt samt förebyggande av otillbörlig påverkan. Internkontrollplanen innehåller även en analys och utvärdering av kommunstyrelsens system och rutiner för intern kontroll.

Uppföljning av internkontrollplanen görs enligt beskriven frekvens och metod kopplat till respektive kontrollmoment. Resultat av genomförd granskning utifrån kontrollmoment i internkontrollplanen redovisas till kommunstyrelsen.

Delar av verksamheten inom gemensam service är av mer operativ karaktär än kommunstyrelsens övriga verksamhet och följs upp genom en separat internkontrollplan som hanteras inom utskottet för gemensam service.

Obligatoriska kontrollmoment 2025

Inför 2024 beslutade kommunstyrelsen om två obligatoriska kontrollmoment. Av dessa utgår ett och två nya läggs till inför 2025. Det obligatoriska kontrollmomentet angående informationshantering (ansvar för information och inventering av informationstillgångar) utgår (se uppföljning i bilaga 2). Kontroll av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar i informationsförsörjningen kvarstår. Utöver detta tillkommer kontroll av mognadsdialog angående informationssäkerhet och kontroll av att samtliga medarbetare genomfört den obligatoriska informationssäkerhetsutbildningen. De obligatoriska kontrollmomenten är för samtliga nämnder och bolagsstyrelser att hantera i sina respektive internkontrollplaner, bilaga 4.

Ekonomiska konsekvenser

Internkontrollarbetet genomförs inom ramen för kommunstyrelsens budget för 2025.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 15 november 2025
- Bilaga 1 Internkontrollplan 2025
- Bilaga 2 Uppföljning av internkontrollplan 2024
- Bilaga 3 Riskanalys internkontrollplan 2025
- Bilaga 4 Obligatoriska kontrollmoment 2025

Birgitta Pettersson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och
biträdande stadsdirektör

Nämnd/bolagsstyrelse
Kommunstyrelsen

Datum:
2024-12-11

Diarienummer:
KSN-2024-01631

Handläggare:
Elenor Bergman

Internkontrollplan 2025

och analys av arbetet med intern kontroll 2024 enligt reglemente

För kommunstyrelsen

Ett redovisande och aktiverande dokument som kommunstyrelsen fattade beslut om den 11 dec 2024

Analys av årets internkontroll och plan för kommande år

I reglemente för intern kontroll i Uppsala kommun och kommunens helägda bolag beskrivs hur arbetet med den interna kontrollen ska struktureras och rapporteras till kommunstyrelsen som har det övergripande ansvaret.

Enligt reglementet ska nämnder och bolagsstyrelser årligen lämna in en analys och utvärdering av sina system och rutiner för intern kontroll till kommunstyrelsen. Analysen ska användas för utveckling av den interna kontrollen inom nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsområden. Den används också för utveckling på kommunövergripande nivå.

Nämnder och bolagsstyrelser ska årligen upprätta en internkontrollplan. Planen ska vara ett stöd i styrningen av verksamheten och ett hjälpmedel för att nå verksamhetsmålen. Planen ska försäkra att:

- att verksamheten är ändamålsenlig och resurseffektiv,
- att informationen och rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och rättvisande,
- att verksamheten efterlever lagar, regler, avtal med mera.

Internkontrollplanen beskriver vad som behöver göras utifrån prioriterade risker som framkommit i riskanalyser. I riskregistret framgår om risken omhändertas i internkontrollplanen.

Internkontrollplanen innehåller också tre obligatoriska kontrollmoment som identifierats i kommunstyrelsens övergripande riskanalys. Varje kontrollmoment i internkontrollplanen följs upp enligt beskriven frekvens och metod. Resultatet av uppföljningen redovisas årligen till kommunstyrelsen.

Efterlevnad av riktlinje och analys av funktionalitet

Kommunstyrelsen arbetar med intern kontroll enligt riktlinjen för nämnders och bolagsstyrelser verksamhetsplanering och uppföljning och internkontroll. Riskanalyser genomförs och prioriterade risker omhändertas i internkontrollplanen, som åtgärder i verksamhetsplanen eller i det löpande arbetet. Urvalet av prioriterade risker görs både av ledningsgruppen samt i en workshop i nämnden. Kontrollmomentansvariga utses för varje kontrollmoment. Kontrollmomenten följs upp och resultatet redovisas för nämnden tre gånger per år. Kommunstyrelsen bedömer att riktlinjen är funktionell.

Kommunstyrelsen använder styrdokument som en medveten åtgärd för att styra kommunens verksamhet i önskvärd riktning. Mål och budget innehåller en förteckning över styrdokument beslutade av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Kommunledningskontoret beslutar om rutiner och vägledningar som i många fall gäller för hela kommunorganisationen. Kommunledningskontoret och stadsbyggnadsförvaltningen beslutar även om rutiner och vägledningar för den egna verksamheten.

Styrdokument för intern kontroll

Det finns ett reglemente för intern kontroll. Det finns även riktlinjer för riskhantering och för nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsplanering, uppföljning samt internkontroll. Riktlinjerna gäller hela kommunen. Det finns även rutin för riskhantering och vägledning för arbetet med internkontroll. Även dessa styrdokument gäller hela kommunen. Det finns också rutiner för arbetet med intern kontroll på kommunledningskontoret och inom stadsbyggnadsförvaltningen. Styrdokumenterna för intern kontroll bedöms vara funktionella och ge goda förutsättningar för arbetet

med intern kontroll i den egna nämnden och övriga kommunen. Styrdokumenten ses över årligen för att avgöra om något styrdokument behöver revideras.

Aktiverande styrdokument

Aktiverande styrdokument följs upp i uppföljningen av program och planer. 2024 gjordes en samlad uppföljning och aktualitetsbedömning av program och handlingsplaner som ett led i att säkerställa en mer sammanhållen styrning där relationerna mellan styrdokument är tydliga, skapa minskad styrträngsel med färre målkonflikter samt öka möjligheten till tydliga prioriteringar. Denna kommer att tas upp för beslut i kommunstyrelsen 2025.

Organisation och ansvar för arbetet med intern kontroll

Kommunstyrelsens ansvar för intern kontroll är tudelat. Dels har kommunstyrelsen det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll inom kommunorganisationen. Dels har kommunstyrelsen i sin egenskap av en nämnd bland andra, ansvar för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Kommunstyrelsen har genomfört en riskanalys och prioriterat risker inför framtagandet av verksamhetsplan och internkontrollplan för 2025.

Kommunövergripande arbete

En del av det övergripande ansvaret utgörs av kommunstyrelsens uppsiktsplikt enligt kommunallagen. Mål- och budgetprocessen inklusive delårs- och årsbokslut, budget och budgetuppföljning samt framtagande av verksamhets- och affärsplaner är delar av kommunstyrelsens arbete med att hantera uppsiktsplikten. Här ingår också kraven på att nämnderna ska lämna in sina internkontrollplaner och uppföljningar av internkontrollplaner, en analys och utvärdering av sina system och rutiner för intern kontroll samt månadsrapporteringen till kommunstyrelsens arbetsutskott. Kommunledningskontoret går på kommunstyrelsens uppdrag igenom riskregister, verksamhetsplaner och internkontrollplaner.

För att utveckla och kvalitetssäkra det kommunövergripande arbetet finns en utsedd handläggare med kommunövergripande ansvar. Resultatet av arbetet på kommunövergripande nivå rapporteras årligen till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i årsredovisningen.

Intern kontroll inom kommunstyrelsens verksamhet

För arbetet med kommunstyrelsens egen interna kontroll finns utsedda handläggare. Handläggarna samordnar arbetet med riskanalys, att ta fram kontrollmoment och internkontrollplan liksom att följa upp internkontrollplanen.

Kommunstyrelsen kan besluta om obligatoriska kontrollmoment för enskilda, flera eller samtliga nämnder och bolagsstyrelser att hantera i sina respektive internkontrollplaner. Kommunstyrelsen kan även besluta om kommunövergripande kontrollmoment i den egna internkontrollplanen som innebär kontroller inom en nämnds eller bolagsstyrelses ansvarsområde, exempelvis inom ekonomi, HR och jämställdhet. Processägare kan rekommendera kontrollmoment till enskilda nämnder/bolagsstyrelser.

Arbetet med intern kontroll är dock inte begränsat till internkontrollplanen. Den interna kontrollen sker tvärtom till största del utanför det som beskrivs i internkontrollplanen och omfattar alla de "ordning- och redabevarende åtgärder" som ska göra att arbetet leder mot uppsatta mål.

Kommunstyrelsen och kommunledningskontoret har normerande och stödjande roller. Normering innebär att identifiera behov av, utveckla, implementera och revidera normer för hur olika saker ska gå till i kommunkoncernen. Det kan till exempel handla om att ta fram riktlinjer, rutiner och processer och att se till att dessa tillämpas. Kommunledningskontoret tillämpar stora delar av den normerande styrningen åt förvaltningarna genom verksamhetsnära stöd. Kommunledningskontoret ger även stöd inom olika expertområden, såsom redovisning, kvalitetsarbete och juridik.

Ansvariga chefer och handläggare på förvaltningen

Förutom de ansvariga handläggarna för arbetet med intern kontroll finns följande funktioner som arbetar med den interna kontrollen för kommunstyrelsens räkning:

- Ansvarig chef för kommunstyrelsens arbete med intern kontroll.
- Medarbetare ansvariga för kontrollmoment i internkontrollplanen.
- Ansvariga chefer och handläggare för kommunstyrelsens uppsiktsplikt inom mål- och budgetprocess, delårs- och årsbokslut, framtagande av verksamhets- och affärsplaner, genomgång av riskregister, verksamhetsplaner, internkontrollplaner och uppföljningar av internkontrollplaner, månadsrapportering samt resultatdialoger.

Ansvar för löpande intern kontroll i verksamheten följer ordinarie verksamhetsansvar.

Planerad utveckling av intern kontroll 2025 och framåt

Kommunstyrelsen arbetar långsiktigt med att utveckla den interna kontrollen både på kommunövergripande nivå och för kommunstyrelsens egna verksamhetsområden. Utvecklingsarbetet fokuserar under 2025 på:

- Fortsatt utveckling och tillgängliggörande av det kommungemensamma ledningssystemet,
- Fortsatt implementering av dokumenthanteringssystem, samt
- fortsatt utveckling av kontrollmiljö, kunskap om intern kontroll hos förtroendevalda och tjänstepersoner och systematik för löpande riskhantering inom kommunstyrelsens förvaltningar.

Begrepp som används i internkontrollplanen

Kontrollområde	Områden som det ska finnas kontrollmoment inom. Det finns fyra kontrollområden: <ul style="list-style-type: none"> - Kontroller av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner - Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut - Finansiell kontroll - Kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv
Riskbeskrivning	Beskrivning av den risk som ligger till grund för kontrollmomentet. Hämtas från riskregistret.
Kontrollmoment	Konkreta åtgärder som vidtas för att motverka, minimera eller i vissa fall eliminera riskerna. Kontrollmomenten kan antingen vara förebyggande eller upptäckande och korrigerande. Förebyggande kontrollmoment är åtgärder för att undvika att brister uppstår. Upptäckande och korrigerande kontrollmoment hjälper nämnden/bolagsstyrelsen att se om riskerna har lett till de händelser som kan befaras och visar på vilka åtgärder som behöver vidtas för att komma tillrätta med bristerna.
Kontrollmetod	Beskrivning av hur, när och hur frekvent kontrollmomentet ska genomföras.
Tidpunkt för uppföljning	Tidpunkt då kontrollmomentet ska följas upp inför rapportering till nämnd/bolagsstyrelse.

Tabell 1. Begrepp som används i internkontrollplanen.

Risker och kontrollmoment

Nämnden uppdrar åt förvaltningen att utse kontrollansvarig för respektive kontrollmoment.

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för uppföljning
Kontroller av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Brister i kommunens arbete med informationssäkerhet gör att digitaliseringen försvåras och informationen inte ges tillräckligt skydd.	Kontroll av att arbetet med årshjulet för IT-säkerhet genomförs.	Objektägare IT redovisar status på årshjulet ingående perspektiv (informationssäkerhetsklassning, riskhantering, återställningsplaner, uppföljning av åtkomst samt utbildningsplan) inom respektive ansvarsområde.	Augustiuppföljning
Kontroller av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Förtroendevalda och medarbetare utsätts för hot och påtryckningar som leder till att verksamheten påverkas och att odemokratiska beslut fattas. Kommunen kan även utsättas för påverkanskampanjer som påverkar förtroendet för kommunen.	Kontroll av att det finns tillräcklig kunskap om risken för otillbörlig påverkan genom hot, påtryckningar eller påverkanskampanjer och hur det ska hanteras i verksamheten.	Genom frågor om hot och våld i medarbetarundersökningen som genomförs varje år och den återkommande Lokala politikernas trygghetsundersökning som genomförs innan och efter ett valår.	Augustiuppföljning

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för uppföljning
Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut	Om kommunen inte underlättar för medborgare att lämna synpunkter, ta kontakt med politiker eller involverar dem i politiska beslut blir det svårt för medborgare att påverka samhällsutvecklingen. Det leder till att kommunen går miste om underlag för verksamhetsförbättring och att förtroendet för kommunen och för demokratin påverkas negativt.	Kontroll att nämnderna har ett ändamålsenligt system och rutiner för samtliga ärendetyper i enlighet med Riktlinje för synpunktshantering, felanmälan, avvikelser och servicemätning.	Fråga till nämnder i samband med årsbokslut.	Apriluppföljning
Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut	Om kommunen inte möjliggör för egna medarbetare eller inhyrd bemanning, utifrån kännedom om och tydliga rutiner för, att kunna signalera om missförhållanden i en verksamhet utifrån nya lagkrav uppfyller kommunen inte lagen och riskerar att missa allvarliga missförhållanden.	Kontroll av medvetenhet hos medarbetare om den nya lagen för visselblåsning och kännedom om hur de kan visselblåsa.	Årlig enkät (stickprov) till medarbetare.	Årsbokslut
Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut	Till följd av tilltagande miljö- och klimatförändringar ökar risken för bland annat extrem nederbörd, översvämningar och värmeböljor. Om kommunens verksamheter inte klimatanpassas i tillräcklig omfattning kan det leda till att verksamhet slås ut	Kontroll av att berörda nämnder och bolag har analyserat risker och vidtagit åtgärder för att hantera ett förändrat klimat.	Enkät om kännedom och hantering av klimatförändringar.	Apriluppföljning

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för uppföljning
	och att förtroendet för kommunen påverkas negativt.			
Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut	Brister i genomförandet av upphandling och inköp kan medföra att kommunen tvingas betala skadestånd eller upphandlingsskadeavgift. Det kan även leda till att kommunen får färre anbud eller sämre priser och tappar förtroende.	Kontroll av att lagen om offentlig upphandling (LOU) följs och att inköp sker enligt gällande avtal.	Uppföljning av indikatorer för leverantörstrohet samt antal leverantörer som köps av över direktupphandlingsgränsen där avtal saknas och upphandling uteblir. Stickprovskontroller av fakturor på befintliga avtal för att kontrollera att fakturerade priser stämmer med avtal. Antal anslutna leverantörsavtal i e-handelssystemet samt totalt inköpsvärde per år.	Årsbokslut
Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut	Brister i kontroller av nya leverantörer kan medföra risk att oseriösa aktörer godkänns för utbetalning	Vid upplägg och godkännande av nya leverantörer i ekonomisystemet, ska ett antal kontroller genomföras för att minska risken för att oseriösa aktörer erhåller utbetalningar från kommunen.	Rapport över hur många leverantörsupplägg med brister som fastnar i löpande kontroller samt vidtagna åtgärder. Stickprov, kontroll av en månad per år.	Årsbokslut
Kontroller av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Brister i ekonomisystemet leder till risk för att sekretessbelagda uppgifter och personuppgifter kan röjas. I kommunens ekonomisystem hanteras kund- och leverantörsfakturor som innehåller personuppgifter.	I systemet finns funktioner som ska skydda uppgifterna i enlighet med sekretesslagstiftningen och GDPR. Kontroll av att hanteringen av sekretess i ekonomisystemet är korrekt.	Stickprov på 10% av antalet sekretessfakturor under en månad fördelat på de förvaltningar som hanterar sådana fakturor. Utöver det tas ett slumpmässigt antal leverantörer som skickar sekretessfakturor fram där fakturor kontrolleras via stickprov.	Apriluppföljning

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för uppföljning
			Kontroll att sekretessfakturorna har rätt dokumenttyp.	
Finansiell kontroll	Nämnder identifierar och söker eller återsöker inte de statsbidrag som de är berättigade till vilket gör att kommunen går miste om stora belopp	Kontroll av att kommunens nämnder identifierar, utvärderar och söker de statsbidrag som ligger i linje med kommunens mål.	Uppföljning av erhållna statsbidrag inom olika verksamhetsområden i Uppsala kommun. Jämförelse med motsvarade summor i andra jämförbara kommuner. Analys av identifierade differenser.	Årsbokslut
Finansiell kontroll	På grund av slarv eller oegentligheter blir kommunen av med pengar eller får en missvisande bokföring. Detta leder även till lägre förtroende för kommunen.	Kontroll av att verifikatens kvalitet är tillräcklig.	Verifikationer ska innehålla tillräcklig information för att uppfylla lagkrav och vara lätta att förstå. Stickprov genomförs för att verifiera att verifikatens kvalitet är tillräcklig.	Årsbokslut
		Kontroll av att nämndernas anläggningsregister är inventerade och uppdaterade.	Kontroll att samtliga nämnders inventeringsprotokoll inkommit. Stickprov att regler för aktivering efterlevts: 1) aktiverbar utgift 2) rätt åsatt ekonomisk livslängd	Årsbokslut
Kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv	Bristande kunskap om, eller respekt för, policy för mutor och jäv samt policy för representation kan leda till risk för förekomst av mutbrott eller andra oegentligheter. Det kan leda till skada på	Kontroll av kunskap hos kommunens politiker och tjänstemän om regler för mutor och jäv respektive representation.	Enkät om kunskap om mutor och jäv respektive representation.	Årsbokslut
		Kontroll av hur många gånger representationsfakturor återsänds från	Rapport tas fram om hur många gånger fakturor avseende representation	Årsbokslut

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för uppföljning
	kommunens förtroende, måluppfyllelse och ekonomi.	kontrollsteget på grund av bristande underlag eller felaktig attest	återsänds för hantering och ev. komplettering	

Tabell 2. Risker och kontrollmoment inom kommunstyrelsens ansvarsområde.

Kontrollmoment inom kommunstyrelsens egen verksamhet

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för uppföljning
Kontroller av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Nödvändiga rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar saknas, är okända eller oprövade vilket gör att ett avbrott i informationsförsörjningen medför stora störningar i produktionen och svårigheter vid återgång till normal verksamhet.	<i>Obligatoriskt kontrollmoment:</i> Kontroll av att behovet av rutiner och planer för analogt arbete vid avbrott och störningar är inventerat inom verksamheten. Nödvändiga rutiner och planer är dokumenterade, kända och övade.	Kontrollera att det finns ett dokumenterat underlag som beskriver hur verksamheten ska bedrivas analogt då digitala system inte är tillgängliga. Kontrollera att rutiner och planer har övats och utvärderats.	Årsbokslut
Kontroll av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Ledningen saknar en aktuell bild över verksamhetens systematiska arbete med informationssäkerhet vilket leder till bristfälliga underlag för prioritering av nödvändiga säkerhetsåtgärder. Detta i sin tur medför risker för störningar i verksamhetens	<i>Obligatoriskt kontrollmoment:</i> Kontroll av att förvaltnings- respektive bolagsledningen genomfört mognadsdialogen informationssäkerhet.	Kontrollera att det finns en redovisning av utfallet från mognadsdialogen med ett tillhörande förslag på förbättringsåtgärder.	Årsbokslut

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för uppföljning
	uppdrag och det kan också medföra sanktionsavgifter från tillsynsmyndigheter			
Kontroll av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Brister i medarbetarnas motståndskraft mot cyberangrepp och bedrägerier medför att en medarbetares agerande möjliggör att en attack lyckas vilket i sin tur medför omfattande störningar och avbrott i samtliga it-leveranser.	<i>Obligatoriskt kontrollmoment:</i> Kontroll av att samtliga medarbetare har genomfört obligatorisk utbildning i informationssäkerhet.	Kontrollera i Lärportalen att samtliga medarbetare genomfört den obligatoriska utbildningen i informationssäkerhet.	Årsbokslut
Kontroller av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Brister i diarieföring gör det svårt att hitta handlingar och arbetsmaterial. Det kan göra det svårt att hitta information bakåt i tid vilket försvårar för insyn och eget arbete.	Kontroll av att KS ärenden inte ligger öppna för länge och ökar i mängd.	Uppföljning och analys av hur andelen öppna ärenden utvecklas över tid.	Augustiuppföljning
Kontroller av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Brister i hanteringen av risker i samhällsbyggnadsprojekten kan leda till ökade kostnader och att målen för projekten inte nås.	Kontroll av att riskanalyser genomförs i projekten i enlighet med processen för samhällsbyggnadsprojekt.	Stickprov av projekt. Uppföljning av dokumentation av genomförda riskanalyser.	Årsbokslut
Kontroller av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Risk för att utvecklingen av kommunstyrelsens egenägda och inhyrda lokaler och bostäder hålls tillbaka på grund av det pressade ekonomiska läget. Dels krävs underhåll och att skjuta underhållet framåt riskerar att leda till ökade kostnader och mer omfattande åtgärder längre fram. Dels krävs anpassningar för att	Uppföljning av ekonomi per objekt där information kopplad till aktuell lokal/bostad ska läggas in korrekt i fastighetssystemet. Uppföljning av kommunstyrelsens egenägda fastigheter för att säkra att det finns uppdaterade	Löpande uppföljning av fastighetssystemet.	Årsbokslut

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för uppföljning
	Uppsala kommun ska nå miljö- och klimatmålen.	underhållsplaner som grund för hyressättningen		
Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut	Bristande kunskap om delegationsordning eller andra omständigheter leder till att tjänsteperson utan mandat beslutar i ett ärende vilket innebär att beslutet är ogiltigt eller att delegationsbeslut inte anmäls till nämnd i rätt tid eller inte alls och därmed inte blir kända för nämnden. Det leder till bristande rättssäkerhet samt förtroendeskada.	Kontroll att beslut fattas inom ramen för gällande delegationsordning. 1. Att beslut fattas av utsedd delegat. 2. Att delegationsbeslut anmäls till nämnd inom skälig tid.	För varje tertial slumpas stickprov fram ur diariet. Stickproven ska gälla ärendetyper där det finns beslut som fattas på delegation. De valda besluten jämförs mot delegationslistor.	Årsbokslut
Finansiell kontroll	Anskaffningskostnader för exploateringar som ackumuleras över lång tid riskerar att leda till en ökande resultatösäkerhet	Kontroll av balanserade medel på konton för anskaffningskostnader.	Uppföljning av upparbetade balanser för exploateringsprojekt jämfört med motsvarande prognostiserade intäkter.	Årsbokslut
Kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv	Bristande kunskap om, eller respekt för, policy för mutor och jäv samt policy för representation kan leda till risk för förekomst av mutbrott eller andra oegentligheter.	Kontroll av att fakturering från konsulter inte avviker från avtal inom mark- och exploateringsverksamheten.	Stickprov. Granskning av att innehållet i fakturerade tjänster överensstämmer med upphandlade tjänster.	Apriluppföljning

Tabell 3. Risker och kontrollmoment inom kommunstyrelsens egen verksamhet.

Nämnd/bolagsstyrelse
Rapport

Datum:
2024-12-11

Diarienummer:
KSN-2024-01631

Handläggare:
Elenor Bergman

Avrapportering av internkontrollplan för 2024 För kommunstyrelsen

Innehåll

Arbetet med intern kontroll under året.....	3
Sammanfattning av granskningar	4
Fördjupad redovisning av kontrollmoment från uppföljningen per april.....	19
1. Kompetensplanering bristyrken	19
2. Synpunktshantering	19
3. Åtgärder för klimatanpassning.....	21
4. KS: Avbrott i informationsförsörjningen.....	22
5. KS Kvalitetssäkring av exploateringsprojekt.....	24
Fördjupad redovisning av kontrollmoment från uppföljningen per augusti.....	25
6. Brister i informationssäkerhet	25
7. Informationshantering	26
8. Löneutbetalningar	27
9. Otillbörlig påverkan	28
10. Uppföljning av privata utförare	29
11. KS: Avtalsenlig fakturering.....	31
12. KS: Brister i diarieföring.....	31
a. KS: Brister i diarieföring	32
Fördjupad redovisning av kontrollmoment per december	33
13. Visselblåsning.....	33
14. Uppföljning av privata utförare	33
15. Lagen om offentlig upphandling.....	34
16. Beaktande av mänskliga rättigheter.....	35
17. Beaktande av jämställdhetsperspektivet.....	37
18. Beaktande av barnkonventionen.....	38
19a Sökande av statsbidrag.....	39
19b Återsökande av momsersättning.....	39
20a Verifikationers kvalitet.....	40
20b Anläggningsregister.....	40
21a Kunskap om mutor, jäv och representation	41
21b Representationsfakturor.....	41
22 Informationshantering.....	41
23 Riskanalyser i samhällsbyggnadsprojekt.....	42
24 Lokalförsörjningsplanering	45
25 Analys och utvärdering av hyresgrundande investeringar	46
26 Ekonomi per objekt och information i fastighetsystemet.....	46
27 Önskade lokalförändringar från hyresgäst	47
28 Beslut enligt delegationsordning	47
29 Kvalitetssäkring i exploateringsprojekt	48

Arbetet med intern kontroll under året

Staber och avdelningar säkerställer en god intern kontroll inom det egna ansvarsområdet genom olika ordning- och redskapande åtgärder som utförs i det dagliga arbetet. Utifrån verksamhetsnära riskanalys identifierar staber och avdelningar årligen risker som behöver följas upp i internkontrollplanen. Risker kan även hanteras genom riskåtgärder i verksamhetsplanen eller i det löpande arbetet.

De förtroendevalda i kommunstyrelsen har under 2024 deltagit i arbetet med att identifiera och analysera risker. Kommunstyrelsen gav då även sin syn på vilka risker som ska prioriteras i den fortsatta beredningen av verksamhets- och internkontrollplanerna. När kommunstyrelsen beslutar om internkontrollplanen beslutar den också om vilka risker som ska prioriteras för åtgärd.

Det finns rutiner för arbetet med intern kontroll på kommunledningskontoret och inom stadsbyggnadsförvaltningen som styr arbetet i verksamheten. I rutinerna tydliggörs förutsättningar och process för arbetet med intern kontroll på förvaltningarna. De beskriver roller och ansvarsfördelning för de olika funktioner som är delaktiga i arbetet.

Kommunstyrelsens arbete utifrån det kommunövergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll inom kommunorganisationen beskrivs i kommunens årsredovisning.

Sammanfattning av granskningar

Tabell 1. Granskningar som rapporteras per april.

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
1	Om kommunen inte har en långsiktig kompetensplanering för bristyrken finns risk för att kommunen inte kan försörja organisationen med den kompetens som behövs. Det leder till sämre kvalitet och leveransförmåga i verksamheten.	Kontroll av att förvaltningarna har identifierat eventuella bristyrken i samband verksamhets- och kompetensförsörjningsplanering.	Kontroll av att förvaltningarna dokumenterat vilka kompetenser som är i obalans eller kraftig obalans.	Granskningen är genomförd utan anmärkning. Samtliga nämnder/förvaltningar har identifierat eventuella bristyrken.	Inga åtgärder.
2	Om kommunen inte underlättar för medborgare att lämna synpunkter, ta kontakt med politiker eller involverar dem i politiska	Kontroll att nämnderna har ett ändamålsenligt system och rutiner för samtliga ärendetyper i enlighet med Riktlinje för synpunktshantering, felanmälan, avvikelser och servicemätning.	Fråga till nämnder i samband med årsbokslut.	Granskningen är genomförd med mindre anmärkning. Det pågår arbete med synpunktshantering i alla nämnder och bolag inom kommunkoncernen. Det saknas i vissa fall systematiska arbetssätt kopplat till synpunktshanteringen och det	Under 2023 har ett digitalt system för hantering av synpunkter upphandlats med målsättningen att fler synpunkter och rapporter ska komma in och på så sätt stimulera en användardriven förbättring av kommunens service. Till

Postadress: Uppsala kommun, 753 75 Uppsala

Telefon: 018-727 00 00 (växel)

www.uppsala.se

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
	beslut blir det svårt för medborgare att påverka samhällsutvecklingen. Det leder till att kommunen går miste om underlag för verksamhetsförbättring och att förtroendet för kommunen och för demokratin påverkas negativt.			finns ett behov av att vidareutveckla arbetsprocesser och implementera systemstöd.	det ges utbildning. Implementering av systemet förväntas pågå 2024–2025.
3	Till följd av tilltagande miljö- och klimatförändringar ökar risken för bland annat extrem nederbörd, översvämningar och värmeböljor. Om kommunens verksamheter inte klimatanpassas i tillräcklig omfattning kan det leda till att verksamheter slås ut och att förtroendet för kommunen påverkas negativt.	Kontroll av att nämnder och bolag har analyserat risker och vidtagit åtgärder för att hantera ett förändrat klimat.	Kontrollen har genomförts i enkätform och gått ut till samtliga nämnder och bolag.	Granskningen är genomförd med mindre anmärkning. Resultatet av kontrollen visar att en majoritet av kommunens nämnder och bolag har analyserat risker och vidtagit åtgärder för att hantera ett förändrat klimat. Ett fåtal verksamheter har gjort det i liten utsträckning eller inte påbörjat arbetet än. Vissa har planerat att påbörja arbetet i år.	Åtgärder framåt ska fokusera på att arbetet fortskrider och i vissa fall växlar upp i verksamheterna. Till exempel ska fler etappmål och indikatorer för att systematiskt kunna mäta kommunens klimatanpassningsarbete tas fram under året och en klimat- och sårbarhetsanalys ska tas fram till 2025. Även åtgärder under 2026 är planerade.
Kontrollmoment inom kommunstyrelsens egen verksamhet					
4	KS: Nödvändiga rutiner och planer för hantering	Obligatoriskt kontrollmoment: Kontroll av att behovet av rutiner och	Kontrollera att det finns ett dokumenterat underlag (från	Granskningen är genomförd med anmärkning.	Fortsätt uppmana verksamheterna att ta fram planer och genomföra övningar.

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
	av avbrott och störningar saknas, är okända eller oprövade vilket gör att ett avbrott i informationsförsörjningen medför stora störningar i produktionen och svårigheter vid återgång till normal verksamhet.	planer för hantering av avbrott och störningar är inventerat. Nödvändiga rutiner och planer är dokumenterade, kända och prövade.	t.ex. riskanalys, kontinuitetshandling) som beskriver behovet av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar. Kontrollera att rutiner och planer är testade och utvärderade.	Det finns några verksamheter som saknar dokumenterat underlag som beskriver behovet av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar i den egna verksamheten. Årets uppföljning tyder på att det finns en insikt men att det behöver genomföra analyser, planering och övningar.	Uppmana ledningsgrupper att genomföra mognadsdialogen för att skapa en större insikt i informationssäkerhetsarbetets betydelse och väsentliga förbättringsåtgärder. Tidplan: 2024
5	KS: Exploateringsintäkter matchas inte mot kommande avskrivningskostnader och utbyggnadskostnader kan inte verifieras.	Kontroll av att kvalitetssäkring görs av samtliga exploateringsprojekt.	Uppföljning genom stickprov av ett antal projekt som rapporterats som kvalitetssäkrade. Uppföljning av formen för den tertialvisa ekonomiska uppföljningen av samtliga projekt.	Granskningen är genomförd med mindre anmärkning. Granskningen visar att det finns projekt med höga balanserade saldon där försäljning väntas ske längre fram i tiden eller där projektens beräknade resultat är sämre än tidigare beräknat. Granskning av detta kontrollmoment görs även per december, se 29.	Det arbete som exploateringsverksamheten har genomfört där balansposter i redovisningen har kontrollerats mot beräknad tidpunkt för försäljning ska i fortsättningen genomföras vid behov men minst en gång per år.

Tabell 2. Granskningar som rapporteras per augusti.

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
6	Brister i kommunens arbete med informationssäkerhet gör att digitaliseringen försvåras och	Kontroll av att arbetet med årshjulet för IT-säkerhet genomförs.	Objektägare IT redovisar status på årshjulet ingående perspektiv (informationssäkerhetsklassning, riskhantering, återställningsplaner,	Granskningen är genomförd med mindre anmärkning.	Fortsatt hantering enligt årshjulet för säkra IT-leveranser. Målbild: 50 procent av IT-stöd hanterade enligt årshjulet 2024, 100 procent år 2025.

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
	informationen inte ges tillräckligt skydd.		uppföljning av åtkomst samt utbildningsplan) inom respektive ansvarsområde.		
7	Om det finns brister i organisation, strukturer och rutiner finns risk för att kommunens informationshantering blir ineffektiv och komplex. Det försvårar digitaliseringen och öppnar för nya typer av informationssäkerhetsbrister.	Kontroll av att utveckling av informationshantering kopplat till digitalisering sker på ett systematiskt och kvalitetssäkrat sätt.	Kontroll att systemöversikten/systemkartan är kvalitetssäkrad och anger beroenden och integrationer.	Granskningen är genomförd utan anmärkning.	Arbete fortlöper med att genomföra de rekommendationer som presenterades i förstudien. Inga ytterligare åtgärder föreslås. Kontrollmomentet föreslås utgå till 2025.
8	Brister i kunskap, rutiner och system leder till att felaktiga löner ibland betalas ut. Det leder till minskat förtroende för kommunen som arbetsgivare och medför kostnader för merarbete.	Kontroll av att rutiner finns för att säkerställa att felaktiga registreringar och felaktiga löneutbetalningar inte ökar.	NY kontrollmetod: Kontroll av uppkomna skulder och analys av dessa ska ske kontinuerligt. Förebyggande arbete ska genomföras regelbundet genom nya bevakningar, information och utbildning. Utöver detta ska automatiska och obligatoriska bevakningar och påminnelser skickas till chefer och till assistenter till chefer månadsvis. Löneservice ska utföra kontroller och bevakningar enligt fastställd månadsrutin och årsrutin. Interna manualer är knutna till rutinerna.	Granskningen är genomförd med mindre anmärkning. Antalet korrigeringsärenden har minskat med nästan fyra procent och extra utbetalningar med 15 procent.	Kompetenshöjande insatser med fokus på de problemområden som skapar fel på lön har genomförts och genomförs. Pilotprojekt pågår inom vissa verksamheter där rollen assistent till chef får utökad behörighet i lönesystemet. Utvärdering av pilotprojektet ska ske i december 2024.

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
9	Förtroendevalda och tjänstemän utsätts för hot och påtryckningar som leder till att verksamheten påverkas och att odemokratiska beslut fattas. Kommunen kan även utsättas för påverkanskampanjer som påverkar förtroendet för kommunen.	Säkerställa att det finns tillräcklig kunskap om risken för otillbörlig påverkan genom hot, påtryckningar eller påverkanskampanjer och hur det ska hanteras i verksamheten.	Kunskapshöjande insatser genom information och utbildningar till kommunens förtroendevalda och chefer om risken för otillbörlig påverkan och hur det ska hanteras.	Granskningen är genomförd med mindre anmärkning. Resultatet av den revisionsgranskning som gjordes var i korthet att nämnderna inte helt säkerställt att arbetet med att förebygga, upptäcka och åtgärda otillåten påverkan mot anställda och förtroendevalda i myndighetsutövningen är tillräcklig. Kompetenshöjning behövs genom gemensamt systematiskt arbete.	Utbildning erbjuds medarbetare och förtroendevalda via Falck Academy. Rutinen för hantering av hot och våld har reviderats så att den nu inkluderar otillåten påverkan. Otillåten påverkan kan numera rapporteras i Kia. Kunskapshöjande åtgärder hanteras via handlingsplan Valfärdsbrott. Uppföljningsarbetet har utvecklats.
10	Brister i strukturer, avgränsningar och rutiner för kontroll och uppföljning av privata utförare leder till att kommunen inte når de effekter som förväntas i verksamheten.	Kontroll av att det finns tydliga strukturer, avgränsningar och rutiner för arbetet med kontroll och uppföljning av privata utförare.	Uppföljning av att de åtgärder som kommunrevisionen har rekommenderat för kommunstyrelsens styrning och uppsikt av arbetet har genomförts.	Granskningen är genomförd utan anmärkning. Se även uppföljning per årsbokslut.	Med anledning av lagändring pågår en översyn av riktlinjen för kontroll och uppföljning av privata utförare.
Kontrollmoment inom kommunstyrelsens egen verksamhet					
11	KS: Bristande kunskap om, eller respekt för, policy för mutor och jäv samt policy för representation kan leda till risk för förekomst av mutbrott eller andra oegentligheter.	Kontroll av att fakturering från konsulter inte avviker från avtal inom mark- och exploateringsverksamheten.	Stickprov. Granskning av att innehållet i fakturerade tjänster överensstämmer med upphandlade tjänster.	Granskningen är genomförd med mindre anmärkningar. Granskningen var planerad att genomföras per april, men genomfördes istället per augusti.	Granskningen föranleder fortsatt löpande arbete med att säkerställa att rutiner följs avseende styrning och introduktion av konsulter samt granskning i fakturaflödet, så även av underlagens detaljrikedom och specifikation. Detta säkrar att konsultavropen omfattar det som avtalats.

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
12	KS: Brister i diarieföring gör det svårt att hitta handlingar och arbetsmaterial. Det kan göra det svårt att hitta information bakåt i tid vilket försvårar för insyn och eget arbete.	Kontroll av att KS handlingar registreras enligt regelverket och är sökbara.	Stickprov om cirka 30 handlingar. Kontroll av handlingar på webben. Undersöka om det finns något som är sekretessbelagt i namnet, personuppgifter utifrån GDPR i namnet, obegripligt eller otillräckligt som namn och om det överensstämmer med innehåll.	Granskningen är genomförd med mindre anmärkning.	Fortsatt uppföljning av kontrollmomentet och löpande utbildning av handläggare.
		Kontroll av att KS ärenden inte ligger öppna för länge och ökar i mängd.	Uppföljning och analys av hur andelen öppna ärenden utvecklas över tid.	Granskningen är genomförd med anmärkning.	Åtgärder är att aktivt arbeta för att avsluta ärenden som pågår och säkerställa att gällande rutiner för hur ärenden avslutas är implementerade, samt uppgradering av DHS. Uppgraderingen av systemet är planerad att drifställas i oktober 2024 och kommer bidra till att DHS blir mer användarvänligt. En annan åtgärd är att handläggare sedan juni 2024 får påminnelse mejl två gånger per år om att det finns ärenden som varit öppna en längre tid och inte är avslutade samt kring ärenden där det på dokumentnivå inte skett någon aktivitet senaste 6 månaderna. Kontrollmomentet fortsätter att följas upp inom ramen för

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
					kommunstyrelsens internkontrollplan 2025.

Tabell 3. Granskningar som rapporteras per december.

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
13	Om kommunen inte möjliggör för egna medarbetare eller inhyrd bemanning, utifrån bemanning, utifrån kännedom om och tydliga rutiner för, att kunna signalera om missförhållanden i en verksamhet utifrån nya lagkrav uppfyller kommunen inte lagen och riskerar att missa allvarliga missförhållanden.	Kontroll av medvetenhet hos medarbetare om den nya lagen för visselblåsning och kännedom om hur de kan visselblåsa.	Årlig enkät (stickprov) till medarbetare.	Granskningen är genomförd med mindre anmärkning. Granskningen genomfördes via kontrollfrågor till nätverket för välfärdsbrott. Nätverkets bedömning är att visselblåsarfunktionen är känd inom organisationen. Osäkerhet i resultatet föreligger eftersom de tillfrågade kan antas vara mer insatta än medarbetare i allmänhet och att de tillfrågade svarar å andras vägnar.	Genomförda åtgärder 2024: en generell informationsinsats har genomförts via nyhet på Insidan. Riktade informationsinsatser har gjorts för Stab Ekonomi och arbetsmarknadsförvaltningen. Planerad åtgärd 2025: den obligatoriska utbildningen för nyanställda i otillåten påverkan kommer att kompletteras med utbildning angående visselblåsning. Utbildningsmaterialet beräknas vara klart att användas till tredje kvartalet 2025. Kontrollmomentet föreslås kvarstå i internkontrollplanen 2025.
14	Brister i strukturer, avgränsningar och rutiner för kontroll och uppföljning av privata utförare leder till att kommunen inte når de	Kontroll av att det finns tydliga strukturer, avgränsningar och rutiner för arbetet med kontroll och uppföljning av privata utförare.	Uppföljning av att de åtgärder som kommunrevisionen har rekommenderat för kommunstyrelsens styrning och uppsikt av arbetet har genomförts.	Granskningen är genomförd utan anmärkning.	Kontrollmomentet föreslås tas bort till 2025. Med anledning av lagändring pågår en översyn av riktlinjen för kontroll och uppföljning av privata utförare. Det saknas däremot anledning att fortsätta

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
	effekter som förväntas i verksamheten.				kontrollen utifrån kommunrevisionens granskning.
15	Brister i genomförandet av upphandling och inköp kan medföra att kommunen tvingas betala skadestånd eller upphandlingsskadeavgift. Det kan även leda till att kommunen får färre anbud eller sämre priser och tappar förtroende.	Kontroll av att lagen om offentlig upphandling (LOU) följs och att inköp sker enligt gällande avtal.	Uppföljning av indikatorer för leverantörstrohet samt antal leverantörer som köps av över direktupphandlings-gränsen där avtal saknas och upphandling uteblir. Stickprovskontroller av fakturor på befintliga avtal för att kontrollera att fakturerade priser stämmer med avtal. Antal anslutna leverantörsavtal i e-handelssystemet samt totalt inköpsvärde per år.	Granskningen är genomförd med anmärkning. Leverantörstroheten är 86,5%. Antal leverantörer kommunen gjort otillåten direktupphandling från: 18 st (2022: 29 st, 2023: 25 st).	Genomförda åtgärder 2024: Stab upphandling har tagit fram en utbildning och stödmaterial för direktupphandling. Lanserades 15 oktober 2024. Påbörjat framtagande av obligatorisk utbildning för inköp för alla medarbetare. Planeras lanseras hösten 2025. Planerad åtgärd 2025: Dialogmöten med förvaltningarnas ledningsgrupper.
16	Bristfällig planering och uppföljning av arbetet för mänskliga rättigheter och antidiskriminering i verksamheten leder till risk för att verksamheten inte lever upp till beslutade mål i enlighet med kommunens handlingsplan för mänskliga rättigheter.	Kontroll av att nämnder och bolag beaktar mänskliga rättighetsperspektivet i sin verksamhets- respektive affärsplanering och säkerställer att verksamheten har tillräcklig kompetens för att bedriva arbetet för att stärka de mänskliga rättigheterna, främja de nationella minoriteternas rättigheter och motverka diskriminering i linje med beslutad handlingsplan.	Enkät till nämnder och bolag.	Granskningen är genomförd utan anmärkning.	Resultatet av granskningen föranleder ingen åtgärd. Kontrollmomentet föreslås tas bort till 2025.

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
17	Bristfällig uppföljning och analys av processer, rutiner och resultat av verksamheten utifrån kön leder till risk för att könsdiskriminerande tillämpningar och beslut, som motverkar jämställdhet, inte upptäcks och åtgärdas.	Kontroll av att nämnder och bolag följer upp, analyserar och redovisar a) sina verksamhetsresultat utifrån befintlig könsuppdelad individdata, eller b) hur jämställdhet beaktas i relevanta processer och rutiner i verksamheten.	Enkät till nämnder och bolag.	Granskningen är genomförd utan anmärkning.	Resultatet av granskningen föranleder ingen åtgärd. Kontrollmomentet föreslås tas bort till 2025.
18	Bristfällig uppföljning och analys av processer och rutiner i verksamheten leder till risk för att barnperspektivet inte beaktas i tillämpningar och beslut som rör barn. Risk att verksamheten inte lever upp till Sveriges åtaganden enligt barnkonventionen.	Kontroll av att nämnder och bolag följer upp och analyserar verksamheten utifrån ett barnkonsekvensperspektiv och att barnperspektivet beaktas och barnkonsekvensanalys görs i relevanta processer i verksamheten.	Enkät till nämnder och bolag.	Granskningen är genomförd utan anmärkning.	Resultatet av granskningen föranleder ingen åtgärd. Kontrollmomentet föreslås tas bort till 2025.
19	Nämnder identifierar och söker eller återsöker inte de statsbidrag och momsersättning som de är berättigade till vilket	Kontroll av att kommunens nämnder identifierar, utvärderar och söker de statsbidrag som ligger i linje med kommunens mål.	Uppföljning av erhållna statsbidrag inom olika verksamhetsområden i Uppsala kommun. Jämförelse med motsvarade summor i andra	Granskning genomförs vartannat år. Ingen granskning 2024.	Fördjupad analys och fortsatt arbete pågår i respektive förvaltning. Kontrollmomentet föreslås kvarstå 2025.

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
	gör att kommunen går miste om stora belopp		jämförbara kommuner. Analys av identifierade differenser.		
		Kontroll av att momsersättning inom icke momspliktig social omsorg, utbildning och särskilt boende återsöks.	Uppföljning av all återsökningsbar moms som ej fångats i ursprunglig fakturahantering.	Granskningen är genomförd utan anmärkning. Genomgång av momsredovisningen från 2021 pågår och beräknas vara klar innan årets slut. Arbete med momsersättning pågår alltså enligt plan.	Planerade åtgärder: Fortsatt årlig genomgång av momsredovisning och löpande utbildning för de som konterar fakturor på berörda förvaltningar. Kontrollmomentet föreslås tas bort till 2025 eftersom återsökning sker enligt plan och grunden till behovet av återsökning (felkontering av moms) väntas fortsätta minska.
20	På grund av slarv eller oegentligheter blir kommunen av med pengar eller får en missvisande bokföring. Detta leder även till lägre förtroende för kommunen.	Kontroll av att verifikatens kvalitet är tillräcklig.	Verifikationer ska innehålla tillräcklig information för att uppfylla lagkrav och vara lätta att förstå. Stickprov genomförs för att verifiera att verifikatens kvalitet är tillräcklig.	Granskningen är genomförd utan anmärkning. Resultatet visar att 93% av verifikationerna har ett tillräckligt bra underlag.	Genomförda åtgärder 2023: en vägledning togs fram. Inga planerade åtgärder. Kontrollmomentet föreslås fortsätta 2025.
		Kontroll av att nämndernas anläggningsregister är inventerade och uppdaterade.	Kontroll att samtliga nämnders inventeringsprotokoll inkommit. Stickprov att regler för aktivering efterlevts: 1) aktiverbar utgift 2) rätt åsatt ekonomisk livslängd	Granskningen är genomförd utan anmärkning. Av kommunens totala anläggningsvärde per 2023-10-31 är 0,1% ej inventerat. Löpande bedömningar i samband med aktivering av upparbetade kostnader har visat få felaktiga livslängder. Genom löpande bedömningar rättas ev felaktiga bedömningar på en gång.	Genomförd åtgärd 2024: Förtydligande av instruktioner vid utskick av inventering. Inga övriga åtgärder behövs. Kontrollmomentet föreslås fortsätta 2025.
21	Bristande kunskap om, eller respekt för, policy för mutor och jäv samt	Kontroll av kunskap hos kommunens politiker och tjänstemän om regler för	Enkät om kunskap om mutor och jäv respektive representation.	Kontrolleras vartannat år och kontrolleras inte 2024.	Föreslås kvarstå till 2025. Ska kontrolleras 2025.

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
	policy för representation kan leda till risk för förekomst av mutbrott eller andra oegentligheter. Det kan leda till skada på kommunens förtroende, målpuppfyllelse och ekonomi.	mutor och jäv respektive representation. Kontroll av hur många gånger representationsfakturer återsänds från kontrollsteget på grund av bristande underlag eller felaktig attest	Rapport tas fram om hur många gånger fakturer avseende representation återsänds för hantering och ev. komplettering	Granskningen är genomförd med anmärkning. 25% av fakturorna har skickats åter för komplettering av erforderlig information enligt kommunens riktlinjer.	Planerad åtgärd: En digital utbildning ska tas fram. Beräknas vara färdig för att lanseras första halvåret 2025.
Kontrollmoment inom kommunstyrelsens egen verksamhet					
22	Det råder oklarhet om vilken information som är viktig för verksamheten samt hur ansvaret för informationen uttrycks vilket leder till att risker inte identifieras och att skyddsåtgärder inte vidtas vilket i sin tur leder till störning eller avbrott i produktionen.	<i>Obligatoriskt kontrollmoment:</i> Kontroll av att ansvaret för information följer verksamhetsansvaret och att informationstillgångar är inventerade.	Kontrollera att delegations- och arbetsordning uttrycker ett mandat och ansvar som stödjer en ändamålsenlig informationshantering. Kontrollera att informationstillgångarna är inventerade.	Granskningen är genomförd med mindre anmärkning. Informationstillgångar och personuppgiftsbehandlingar är inventerade och dokumenterade i större utsträckning än tidigare. Det pågår arbete med syfte att tydliggöra frågan om mandat och ansvar för information.	Kontrollmomentet föreslås utgå 2025. Detta eftersom den uppföljning som kommer att göras av den samordnande funktionen för informationsförvaltning bedöms som tillräcklig och förutsättningarna har förbättrats i och med skapandet av funktionen.
23	Brister i hanteringen av risker i samhällsbyggnadsprojekten kan leda till ökade kostnader och att målen för projekten inte nås.	Kontroll av att riskanalyser genomförs i projekten i enlighet med processen för samhällsbyggnadsprojekt.	Stickprov av projekt. Uppföljning av dokumentation av genomförda riskanalyser.	Granskningen är genomförd med mindre anmärkning. Bristerna består av bristande dokumentation av åtgärder och att det saknas utsedda ansvariga för riskerna. Risker verkar vara för generella för att ge effektiv grund för riskhantering.	Planerade åtgärder: Att informera projektledare särskilt om de delar i rutinen för tertialuppföljning som rör hantering av riskåtgärder i Antura. Klart 31 december 2025.

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
				Bristerna finns i huvudsak bland äldre projekt. Nyare projekt har en bättre dokumenterad riskhantering än de äldre.	
24	Ändringar i förutsättningar och/eller miss av kommunikation inom kommunkoncernen kan leda till felplanering som resulterar i antingen överskott eller underskott av social infrastruktur. Diskrepansen mellan planeringstakt för bostäder och befolkningsprognosen utgör en risk. Vid överkapacitet riskerar kommunen vakanskostnader.	Kontroll av att osäkerheter i planeringsunderlag för lokalförsköningen tydliggörs samt att process finns för att anpassa lokalförsköningsplaneringen till förändrade förutsättningar.	Analys av osäkerheter och avvikelser i planeringsunderlag (befolkningsprognos) samt utvärdering och utveckling av processen för lokalförsköningsplanering för att hantera förändrade förutsättningar.	Granskningen är genomförd med mindre anmärkning. Överkapacitet bedöms för förskola och grundskola. En översyn av lokalförsköningsprocessen är påbörjad.	Kontrollmomentet föreslås utgå 2025. Lokalförsköningsplaner enligt ny process 2026. Detta hanteras inom ordinarie verksamhet.
25	Risk för hyresgrundande investeringar som övergår nämndernas betalningsförmåga. Högre krav på nybyggnation leder till högre investerings- och	Analys och utvärdering av hyresgrundande investeringar samt förseningar i projekt. Kontroll av metod för val av anskaffningsmetod. Säkerställa en kommungemensam	Kartläggning av förseningar i projekt som belyser orsak till försening och erfarenhetsåterkoppling för genomförda projekt. Uppdateras löpande.	Granskningen är genomförd med mindre anmärkning. Det saknas en tydlig redovisning av de kommunala bolagens projektkostnader. Kravställning har inte varit tydlig. Förvaltningarnas kravställning på lokaler och bostäder motsvarar inte nämndernas betalningsförmåga.	Planerade åtgärder: Tydligare kravställning på redovisning av kostnader. Klart 2025. Revidering av funktionsprogrammen. Kontrollmomentet föreslås utgå 2025. Åtgärder fortsätter att hanteras i löpande verksamhet.

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
	hyreskostnader för bolag och nämnder och ökade materialpriser kan leda till försening av byggprojekt eller att projekt skjuts på framtiden. Krav på sänkta investeringsbehov föranleder en god dialog med marknaden men även tydlighet i vilken typ av lokaler och bostäder som ska upphandlas och i vilken utsträckning.	inställning till externa byggherrar och fristående aktörer. Säkerställa att kommen har rätt kompetens och resursmängd för att upphandla hyresvärdskontrakt i större omfattning.	Genom dialog i utvecklingsprojekt planera för och utvärdera konsekvenserna för om social infrastruktur ska byggas och/eller drivas i kommunal regi eller ej. Underhåll av kompetensförsörjningsplan.		
26	Risk för att utvecklingen av kommunstyrelsens egenägda och inhyrda lokaler och bostäder hålls tillbaka på grund av det pressade ekonomiska läget. Dels krävs underhåll och att skjuta underhållet framåt riskerar att leda till ökade kostnader och mer omfattande åtgärder längre fram. Dels krävs anpassningar	Uppföljning av ekonomi per objekt där information kopplad till aktuell lokal/bostad ska läggas in korrekt i fastighetssystemet.	Löpande uppföljning av fastighetssystemet.	Granskningen är genomförd med mindre anmärkning. Det förekommer felregistreringar.	Planerad åtgärd: att fortsätta uppföljningen och fortsätta löpande utbildning. Nytt fastighetssystem kommer att införas vid årsskiftet och i och med driftsättningen av det kommer extra utbildning att ges till de som registrerar information. Kontrollmomentet föreslås fortsätta 2025.

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
	för att Uppsala kommun ska nå miljö- och klimatmålen.				
27	Satsningar på icke nödvändiga lokalförändringar från hyresgäst leder till ökade kostnader för hyresgäst och riskerar att sänka förtroendet för kommunstyrelsen som hyresvärd och i fastighetsfrågor.	Analys av att önskade lokalförändringar från hyresgäst är absolut nödvändig. Kräver god dialog med hyresgäst.	Löpande beredning och utvärdering i matrisgrupp.	Granskningen är genomförd utan anmärkning. Beredning har fungerat väl.	Inga ytterligare åtgärder föreslås. Kontrollmomentet föreslås utgå 2025.
28	Bristande kunskap om delegationsordning eller andra omständigheter leder till att tjänsteperson utan mandat beslutar i ett ärende vilket innebär att beslutet är ogiltigt eller att delegationsbeslut inte anmäls till nämnd i rätt tid eller inte alls och därmed inte blir kända för nämnden. Det leder till bristande rättssäkerhet samt förtroendeskada.	Kontroll att beslut fattas inom ramen för gällande delegationsordning. 1. Att beslut fattas av utsedd delegat. 2. Att delegationsbeslut anmäls till nämnd inom skälig tid.	För varje tertial slumpas stickprov fram ur diariet. Stickproven ska gälla ärendetyper där det finns beslut som fattas på delegation. De valda besluten jämförs mot delegationslistor.	Granskningen är genomförd med mindre anmärkning. Stickproven visar på vissa brister. Samtliga är inom en och samma förvaltning.	Planerad åtgärd: Riktad kommunikationsinsats till berörd förvaltning. Klart 2025. Kontrollmomentet föreslås kvarstå 2025.

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
29	Exploateringsintäkter matchas inte mot kommande avskrivningskostnader och utbyggnadskostnader kan inte verifieras.	Kontroll av att kvalitetssäkring görs i exploateringsprojekten.	Uppföljning genom stickprov av ett antal projekt som rapporterats som kvalitetssäkrade. Uppföljning av formen för den tertialvisa ekonomiska uppföljningen av ett antal projekt.	Granskningen är genomförd med mindre anmärkning. Granskning även genomförd per april. Se nr 5. Kontrollen visar att det finns projekt med höga balanserade saldon där en försäljning förväntas ske längre fram i tiden eller där projektens beräknade resultat idag är sämre än tidigare beräknat, delvis på grund av tidsförskjutningen av genomförandet. På motsvarande vis kan förändrade inriktningar för projekt föranleda att förgäveskostnader behöver resultatföras.	Pågående åtgärder: Fördjupade analyser och beräkning av omfattning på resultatpåverkan. Kontrollmomentet föreslås utgå 2025.

Fördjupad redovisning av kontrollmoment från uppföljningen per april

1. Kompetensplanering bristyrken

Om kommunen inte har en långsiktig kompetensplanering för bristyrken finns risk för att kommunen inte kan försörja organisationen med den kompetens som behövs. Det leder till sämre kvalitet och leveransförmåga i verksamheten. Kontroll har gjorts av att förvaltningarna har identifierat eventuella bristyrken i samband verksamhets- och kompetensförsörjningsplanering.

Genomförd kontroll

Genomgång av förvaltningarnas kompetensförsörjningsplaner för 2024.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd utan anmärkning. Samtliga nämnder/förvaltningar har identifierat eventuella bristyrken.

Åtgärder

Inga åtgärder föreslås.

2. Synpunktshantering

Om kommunen inte underlättar för medborgare att lämna synpunkter, ta kontakt med politiker eller involverar dem i politiska beslut blir det svårt för medborgare att påverka samhällsutvecklingen. Det leder till att kommunen går miste om underlag för verksamhetsförbättring och att förtroendet för kommunen och för demokratin påverkas negativt. I samband med årsbokslut 2023 genomförde en kontroll avseende nämndernas synpunktshanteringsarbete i enlighet med Riktlinje för synpunktshantering, felanmälan, avvikelser och servicemätning.

Genomförd kontroll

Kontrollen av nämndernas och bolagens systematiska synpunktshanteringsarbete genomfördes i samband med rapporteringen till årsredovisningen. Nedan frågor ställdes till nämnder i samband med årsbokslut:

- Har verksamheten gått in i eller har för avsikt att gå in i det kommungemensamma verktyget Digitalt stöd för medborgarärenden (synpunktshantering)? Om inte, finns annan digital lösning och i så fall vilken? Om det finns en digital lösning, hur stor grad täcker/används det digitala verktyget av hela er verksamhet?

- Följer ni upp totalt antal inkomna synpunkter och hur många som leder förändring/förbättring av verksamheten?
- Hur har verksamheten förbättrats genom att ta emot synpunkter från invånare och intressenter? Beskriv 1-2 områden där inkomna synpunkter lett till förändring/förbättring.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med mindre anmärkning. Det pågår arbete med synpunktshantering i alla nämnder och bolag inom kommunkoncernen. Majoriteten av nämnder och bolag genomför förbättringar utifrån inkomna synpunkter. Enbart enstaka nämnder och bolag arbetar med att förbättra på en övergripande processnivå eller har synpunkter som en naturlig del i det årliga arbetet med utveckling och målsättning för hela verksamheten. Det saknas i vissa fall systematiska arbetssätt kopplat till synpunktshanteringen och det finns ett behov av att vidareutveckla arbetsprocesser och implementera systemstöd.

Förutsättningarna för arbetet med synpunktshantering har varit desamma som tidigare år och därmed har de utmaningar som tidigare beskrivits kvarstått. Inkomna synpunkter hanteras fortsatt främst som ett enskilt ärende. Det finns dock ett fåtal verksamheter som använder synpunkter som en del i arbetet med mer genomgripande verksamhetsförbättringar på strukturell nivå och i verksamhetsplaneringen. Det systematiska arbetet med synpunktshantering upplevs genomgående försvåras av att det saknas metod- och systemstöd för arbetet med synpunkter. En svag förbättring gällande det aggregerade arbetet med synpunkter kan dock ses för 2023 jämfört med tidigare år.

Åtgärder

Under 2023 har ett digitalt system för hantering av synpunkter upphandlats med målsättningen att fler synpunkter och rapporter ska komma in och på så sätt stimulera en användardriven förbättring av kommunens service. Till det ges utbildning, övergripande rutin för hantering av synpunkter samt specificering vad verksamheterna själva behöver verksamhetsspecifika rutiner för hantering av synpunkter. Implementering av systemet påbörjades i februari 2024.

Då flertalet nämnder och bolag länge efterfrågat systemstöd för att kunna förbättra sitt systematiska arbete med synpunkter förväntas införandet av systemstödet, DF Respons (Digitalt stöd för medborgarärenden,) skapa förutsättningar för ett mer systematiskt förbättringsarbete för de nämnder och bolag som ansluter till systemet.

Hälften av nämnderna och bolagen har redan fattat beslut om att gå in i systemet och flera nämnder och bolag utreder frågan vidare. För de som inte planerar att gå in i systemet uppges bland annat att verksamheten redan har välfungerande arbetssätt och processer för att hantera synpunkter. Att flera nämnder och bolag använder sig av det digitala systemstödet i arbetet med synpunktshantering möjliggör en mer rätts- och informationssäker, enhetlig och effektiv hantering av synpunkter i kommunkoncernen som helhet. Systemet skapar även möjlighet att sammanställa statistik från inkomna synpunkter som kan användas som underlag för aggregerade analyser, beslut, verksamhetsplanering och verksamhetsutveckling.

Kommunledningskontoret har tagit fram en rutin för hantering av synpunkter rörande den egna verksamheten. Förvaltningen kommer under 2024 att gå in i det digitala systemet för hantering av synpunkter samt ha ett extra fokus på att stötta förvaltningar och bolag i deras implementeringsprocess under 2024–2025. Utöver det ges ett fortsatt stöd till nämnder och bolag för att de ska kunna utveckla arbetssätt för analyser av hela underlaget av inkomna synpunkter och underlätta att ta det vidare in i arbetsprocesser, aggregera resultat, utbyta lärdomar med andra enheter och följa upp åtgärder. Åtgärderna ska genomföras 2024–2025.

3. Åtgärder för klimatanpassning

Till följd av tilltagande miljö- och klimatförändringar ökar risken för bland annat extrem nederbörd, översvämningar och värmeböljor. Om kommunens verksamheter inte klimatanpassas i tillräcklig omfattning kan det leda till att verksamheter slås ut och att förtroendet för kommunen påverkas negativt. Kontroll av att nämnder och bolag har analyserat risker och vidtagit åtgärder för att hantera ett förändrat klimat.

Genomförd kontroll

Kontrollen har genomförts i enkätform och gått ut till samtliga nämnder och bolag. Frågorna som ställdes är:

- Har ni inom ramen för er verksamhetsplanering analyserat risker kopplade till klimatförändringar?
- Hur har ni arbetat för att analysera och identifiera risker kopplat till klimatförändringar?
- Vilken/Vilka risker har ni identifierat som de mest viktiga/prioriterade att arbeta med?
- Genomför ni arbete för att möta era viktigaste risker kopplade till klimatförändringar?
- Ge exempel på åtgärder som svarar mot era högst prioriterade risker:

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med mindre anmärkning.

Resultatet av kontrollen visar att en majoritet av kommunens nämnder och bolag har analyserat risker och vidtagit åtgärder för att hantera ett förändrat klimat. Ett fåtal verksamheter har gjort det i liten utsträckning eller inte påbörjat arbetet än. Vissa har planerat att påbörja arbetet i år.

En majoritet av verksamheterna analyserar sina risker kopplat till klimatförändringar i ordinarie kontinuitetshantering, såsom avbrottsrutiner, krisledningsplan och riskanalyser. I vissa verksamheter analyseras riskerna på en mer omfattande nivå. Till exempel har Uppsalahem kartlagt sina byggnader utifrån risk att översvämmas vid skyfall och höga flöden och utifrån känslighet för värme. För Plan- och byggnadsnämnden är riskanalys ett ständigt pågående arbete i att planera för stadens utveckling. För Omsorgsnämnden och Äldrenämnden analyseras riskerna utifrån vad som ger direkt påverkan på brukare i riskgrupp.

Vilka risker som prioriteras ser olika ut beroende på verksamhetsområde. För de verksamheter med fastighetsbestånd är det vanligt att identifiera översvämning och skyfall som stora risker. Värme är en prioriterad risk för verksamheter som arbetar med sårbara grupper och kopplat till arbetsmiljörisker. Flera förvaltningar och bolag lyfter även IT- och elavbrott som risker som direkt påverkar verksamheternas förmåga att genomföra sina grunduppdrag.

De flesta nämnder och bolag har på något sätt påbörjat ett åtgärdsarbete för att möta deras prioriterade risker. Åtgärderna ser olika ut beroende på verksamhetsområde. Kommunledningskontoret har tillsammans med Stadsbyggnadsförvaltningen och Uppsala Vatten och Avfall startat upp ett arbete med kommunövergripande samordning för att möta gemensamma utmaningar. Det innefattar att prioritera de viktigaste åtgärderna i fysisk miljö för att förhindra översvämning som en konsekvens av höga flöden i Fyrisån och skyfall, och sedan arbeta för att implementera dessa i investeringsplanering på sikt. Miljö- och hälsoskydds nämnden arbetar förebyggande och ökar medvetenheten hos verksamhetsutövare om vikten av beredskap för att hantera bland annat skyfall och översvämningar. Flera nämnder och bolag arbetar med beredskap för höga temperaturer för att minimera den negativa påverkan på brukare och arbetsmiljön. Gatu- och samhällsmiljönämnden implementerar där det är möjligt resultatet från skyfallsanalyser i investeringsåtgärder.

Det åtgärdsarbete som utförs svarar i viss grad mot att hantera verksamheternas risker med ett förändrat klimat. Dock behövs ett mer omfattande och systematiskt arbete genomföras för att verksamheterna ska få tillräcklig kännedom om vilka som är deras största risker kopplat till klimatförändringarna, för att sedan kunna planera och implementera åtgärder. Implementering av åtgärder behöver även gå fortare framåt för att konsekvenser av ett förändrat klimat ska kunna hanteras på ett tillfredställande sätt.

Åtgärder

Internkontrollmomentet 2024 har utvecklats genom att fler frågor ställs som fångar en mer precis bild av kommunens verksamheters klimatanpassningsarbete. Åtgärder framåt behöver fokusera på att arbetet fortskrider och i vissa fall växlar upp i verksamheterna. De nämnder och bolag som bara delvis eller inte alls har analyserat sina risker behöver göra det, och åtgärder för att minska de prioriterade riskerna behöver planeras där de saknas idag.

Flera åtgärder är på gång för att stärka riskhanteringen av ett förändrat klimat hos kommunens nämnder och bolag. Till exempel ska fler etappmål och indikatorer för att systematiskt kunna mäta kommunens klimatanpassningsarbete tas fram under året och en klimat- och sårbarhetsanalys ska tas fram till 2025. Andra åtgärder är att utveckla modeller för finansiering av klimatanpassningsåtgärder (2026) och att utveckla det systematiska arbetet med klimatanpassning samt former för kommunövergripande samverkan och styrning inom området (2026). Det som saknas för att förbättra resultatet till nästa års internkontroll är en intern kunskapshöjning inom verksamheterna vad gäller risker, åtgärder och systematiskt arbete kopplat till klimatanpassning. Översyn av ytterligare åtgärder inför 2025 pågår.

4. KS: Avbrott i informationsförsörjningen

Nödvändiga rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar saknas, är okända eller oprövade vilket gör att ett avbrott i informationsförsörjningen medför

stora störningar i produktionen och svårigheter vid återgång till normal verksamhet. Kontroll har gjorts av att behovet av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar är inventerat inom kommunstyrelsens förvaltningar. Nödvändiga rutiner och planer är dokumenterade, kända och prövade.

Genomförd kontroll

Enkät riktad till staber och avdelningar inom kommunledningskontoret och stadsbyggnadsförvaltningen med följande frågeställningar:

- Finns det ett dokumenterat underlag som beskriver behovet av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar i er verksamhet?
- Har det inom er verksamhet diskuterats ett behov av underlag för hantering av avbrott och störningar?
- Har er verksamhet tagit fram rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar utifrån det uttryckta behovet?
- Är rutinerna och planerna för hantering av avbrott och störningar testade och utvärderade?
- Har du något ytterligare du vill delge som bidrar till att vi kan förbättra vår förmåga att hantera avbrott och störningar?

Följande verksamheter valdes ut att svara på enkäten:

- Mark och exploatering
- Strategisk planering
- Näringsliv
- Gemensam service (4 avdelningar)
- Kansli, strategi och planering (4 avdelningar)
- Samtliga staber (6 st)

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med anmärkning.

16 av de 17 tillfrågade verksamheterna inkom med svar.

11 av verksamheterna kunde svara ja på första frågan om det finns ett dokumenterat underlag som beskriver behovet av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar i den egna verksamheten. Fyra av de fem verksamheter som svarade nej kunde dock svara ja på följdfrågan om det inom verksamheten diskuterats ett sådant behov men att det inte var dokumenterat.

Av de 11 som svarade ja på första frågan kunde sju svara ja på frågan om verksamheten tagit fram rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar utifrån det uttryckta behovet. De fyra verksamheter som svarade nej har dock påbörjat arbetet med att ta fram planer och även genomfört övningar för att identifiera behov.

Slutligen kunde en verksamhet, måltidsservice, liksom föregående år svara ja på frågan om att rutinerna och planerna för hantering av avbrott och störningar är testade och utvärderade vilket också visar på att man genomfört den plan som redovisades i samband med förra årets uppföljning av kontrollmomentet. Några verksamheter har planerat för övningar 2024. Det finns även exempel på verksamheter som tänker genomföra en övning som utgångspunkt för att ta fram nödvändiga planer.

År 2022 inkom 17 svar. Under 2023 inkom 9 svar, vilket i sig var anledning till avvikelse med anmärkning. I årets uppföljning har 16 av 17 verksamheter inkommit med svar vilket är en markant förbättring.

Utifrån de inkomna fritextsvaren kan några observationer göras.

Insikten och förståelsen för analog beredskap vid händelse av större avbrott och störningar kan antas ha ökat. Svaren och de frågeställningar som lyftes tidigare antydde ett större behov av att förstå betydelsen av frågeställningen samt ett gemensamt stöd för att öka beredskapen. Årets uppföljning tyder mer på att det finns en insikt och att det snarare handlar om att genomföra analyser, planering och övningar.

Samma mönster kan utläsas i den övriga dialogen i kommunen kring analog beredskap. Det uttrycks i mål och budget att alla nämnder och bolag ska förbereda sig för analogt arbete när de digitala verktygen inte är tillgängliga. Även det program för krisberedskap och civilt försvar som kommunfullmäktige beslutade 2023 har bidragit till att öka medvetandet.

De cyberattacker som rapporterats om i media och som drabbat kommuner, Svenska kyrkan och senast Tietoevery är ytterligare faktorer som påverkar.

Under 2023 har enstaka verksamheter inom Uppsala kommun genomfört övningar och övningsunderlag finns tillgängligt vilket skapat en konkret insikt av vad som behöver genomföras.

Åtgärder

- Fortsätt uppmana verksamheterna att ta fram planer och genomföra övningar genom att uppmärksamma behovet i koncernledningsgruppen. Genomförs under 2024.
- Uppmana ledningsgrupper att genomföra mognadsdialogen för att skapa en större insikt i informationssäkerhetsarbetets betydelse och väsentliga förbättringsåtgärder. Genomförs under 2024.

5. KS Kvalitetssäkring av exploateringsprojekt

Exploateringsintäkter matchas inte mot kommande avskrivningskostnader och utbyggnadskostnader kan inte verifieras.

Genomförd kontroll

Under 2023 och 2024 har ett särskilt arbete genomförts kopplat till större balansposter inom exploateringsverksamheten med anledning av de nu rådande marknadsmässiga förutsättningarna. Formen för kontrollen definierades under andra halvan av 2023 och arbetsinsatsen har genomförts under ordinarie uppföljning per mars 2024.

Ett urval har gjorts av de projekt med högst upparbetade saldon samt enskilda fall med ett relativt högt saldo som inte har förändrats över tid. De valda projekten har sedan gått igenom och kvalitetssäkrats för att bedöma när i tiden de prognostiserade intäkterna kan förväntas.

Givet det försämrade konjunkturläget i allmänhet och ett lågt bostadsbyggande i synnerhet kommer försäljningstillfällena för ett flertal projekt förskjutas i tid. Det

innebär en risk för att dessa kostnader behöver resultatföras mot innevarande års resultaträkning i stället för att balanseras mot kommande intäkter för exempelvis markförsäljningen.

Uppföljning ska enligt internkontrollplanen också genomföras i samband med den tertialvisa ekonomiska uppföljningen.

Resultat av kontroll

Granskningen är gjord med mindre anmärkning. Kontrollen visar att kvalitetssäkringar genomförts som planerat. Granskningen visar dock att det finns projekt med höga balanserade saldon där försäljning väntas ske längre fram i tiden eller där projektens beräknade resultat är sämre än tidigare beräknat. Ett arbete pågår med att fördjupa analysen och beräkna omfattning på eventuellt nedskrivnings- och omklassificeringsbehov.

Åtgärder

Förslag på åtgärd är att det arbete som exploateringsverksamheten har genomfört där balansposter i redovisningen har kontrollerats mot beräknad tidpunkt för försäljning i fortsättningen ska genomföras vid behov men minst en gång per år. Genom att utföra kontrollen årligen skapas en insikt och möjlig eliminering av framtida resultatösäkerheter- och risker.

Fördjupad redovisning av kontrollmoment från uppföljningen per augusti

6. Brister i informationssäkerhet

Om det finns brister i kommunens arbete med informationssäkerhet finns risk för att digitaliseringen försvåras och informationen inte ges tillräckligt skydd. Kontroll har gjorts av att arbetet med årshjulet för IT-säkerhet genomförs.

Genomförd kontroll

Kontrollen har genomförts genom granskning av underlagen från Stab IT:s rapportering på årshjulet för säkra IT-leveranser.

Under 2023 etablerades en kvartalsvis uppföljning som omfattade 19 prioriterade IT-system. I och med detta så kunde årshjulet anses etablerat med en grundläggande förmåga. Sedan dess har Stab IT tagit fram en ny modell för målstyrning och rapportering. Därmed har också årshjulet inkluderats i den gemensamma strukturen för uppföljning inom Stab IT. Mallar, instruktioner, innehåll och frekvens har anpassats därefter för att harmonisera med övrig uppföljning. I och med detta bytte årshjulet namn och benämns fortsatt som "Årshjul för säkra IT-leveranser".

Inom ramen för den nya målstyrningen har en målformulering för 2024 tagits fram: "Vi hanterar våra system enligt årshjulet för säkra IT-leveranser" med följande nyckelresultat: "Minst 50 procent av förvaltade IT-system hanteras enligt årshjulet för

säkra IT-leveranser (mål 2025: 100 procent)". I och med detta kan anses att ambitionsnivån har ökat väsentligt.

Den gemensamma strukturen för uppföljning har införts med första rapportering för årshjulet den 12 augusti 2024. I denna rapportering finns de tidigare prioriterade IT-systemen uppräknade. Sammanlagt redovisas 34 IT-system. Det återstår därmed ett större arbete för att uppnå 50% av alla IT-system. Nästa tillfälle för rapportering av årshjulet är den 1 oktober 2024 och årets sista rapportering sker den 2 december 2024. Dessa rapporteringar kommer troligen bättre återspegla om målet uppnås. Det kan dock konstateras att uppföljningen inom IT-stabens linjeorganisation börjar fungera väl.

Resultat av kontrollen

Granskningen är genomförd med mindre anmärkning.

Åtgärd

Inga ytterligare åtgärder föreslås än den som redan ingår i IT-stabens mål 2024 med nyckelresultat.

7. Informationshantering

Om det finns brister i organisation, strukturer och rutiner finns risk för att kommunens informationshantering blir ineffektiv och komplex. Det försvårar digitaliseringen och öppnar för nya typer av informationssäkerhetsbrister.

Kontroll av att utveckling av informationshantering kopplat till digitalisering sker på ett systematiskt och kvalitetssäkrat sätt.

Genomförd kontroll

Kontrollen har genomförts genom närvaro i, och bedömning av, relevanta utvecklingsinitiativ.

Ambitionen att genomföra de åtgärder som presenterades av förstudiearbetet som genomfördes under 2020 består. Det finns tydliga arbetsformer, organisation och målsättningar genom

- uppdraget *KSN-2024-00250 Systematisk informationsförvaltning* där det ingår att fastställa övergripande modellen, utforma stöd och förvaltningsorganisation och nödvändiga styrdokument, och
- projekt *KSN-2023-02005 Samordnat arbetssätt för systematisk informationsstyrning* som kommer att upphandla, konfigurera och tillgängliggöra ett koncerngemensamt verktygsstöd tillsammans med att etablera ett samordnat arbetssätt för informationsstyrning.

Sedan föregående rapporteringstillfälle har flera positiva utvecklingar skett:

- Systematisk informationsförvaltning
 - Uppdraget har formats, bemannats och startats upp.
 - En första leverans som beskriver modellen och hur den ska implementeras i Uppsala kommun, samt en beskrivning av den centrala funktion som ska etablera, förvalta och utveckla modellen.

- En andra leverans som beskriver den centrala stödorganisationen som ska verka för ett mer sammanhållet och samordnat stöd inom informationsförvaltningsområdet.
- AVI-projektet (Samordnat arbetsätt för systematisk informationsstyrning)
 - Projektdirektiv och projektplan godkända, projektet har bemannats och startats upp.
 - En marknadsundersökning (RFI) har genomförts och har lett till insikter och lärdomar inför kravställning och upphandling.
 - Arbetet med att färdigställa kravställning inför upphandling har påbörjats.
 - Ett förslag på förvaltningsmodell för den kommungemensamma strukturen iKlassa är framtaget och skickat på remiss.
- preSIF
 - Initiativ med finansiering från kommunledningskontorets utvecklingsbudget.
 - Insatsen syftar till att förbereda verksamheterna för SIF-införande genom att uppdatera informationshanteringsplaner och bygga upp lokala arkivorganisationer.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd utan anmärkning.

Åtgärder

Arbete förlöper med att genomföra de rekommendationer som presenterades i förstudien. Inga ytterligare åtgärder föreslås.

8. Löneutbetalningar

Brister i kunskap, rutiner och system leder till att felaktiga löner ibland betalas ut. Det leder till minskat förtroende för kommunen som arbetsgivare och medför kostnader för merarbete.

Kontroll har gjorts av att rutiner finns för att säkerställa att felaktiga registreringar och felaktiga löneutbetalningar inte ökar.

Genomförd kontroll

Mätning av antalet korrigeringsärenden, antalet extra utbetalningar och skulder är genomförd. Analys har även genomförts på uppkomna skulder.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med mindre anmärkning.

Antalet korrigeringsärenden har minskat med nästan fyra procent och extra utbetalningar med 15 procent. Analysen av skulder visar att uppkomsten av skulder beror till störst del på händelser som inte kan förebyggas, till exempel lång frånvaro som inkommer efter att lönemånaden är stängd. Övriga skulder beror på brister i informationsflödet mellan medarbetare, chef samt rollen assistent till chef och följden blir att frånvaro inte rapporteras i rätt tid.

Åtgärder

Kompetenshöjande insatser med fokus på de problemområden som skapar fel på lön har genomförts och genomförs via supportstugor riktade till chefer och till rollen assistent till chef.

Pilotprojekt pågår inom vissa verksamheter där rollen assistent till chef får, efter överenskommelse med chef, utökad behörighet i lönesystemet för att kunna utföra flera arbetsuppgifter. Utvärdering av pilotprojektet ska ske i december 2024.

9. Otillbörlig påverkan

Risk finns att förtroendevalda och tjänstemän utsätts för hot och påtryckningar som leder till att verksamheten påverkas och att odemokratiska beslut fattas. Kommunen kan även utsättas för påverkanskampanjer som påverkar förtroendet för kommunen.

Kontroll har gjorts av att det finns tillräcklig kunskap om risken för otillbörlig påverkan genom hot, påtryckningar eller påverkanskampanjer och hur det ska hanteras i verksamheten.

Genomförd kontroll

I november 2023 genomfördes en granskning av kommunrevisionen av vissa nämnders arbete med otillåten påverkan. Det var Plan- och byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och kommunstyrelsen.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med mindre anmärkning.

Resultatet av den revisionsgranskning som gjordes var i korthet att nämnderna inte helt säkerställt att arbetet med att förebygga, upptäcka och åtgärda otillåten påverkan mot anställda och förtroendevalda i myndighetsutövningen är tillräcklig. Kompetenshöjning behövs genom gemensamt systematiskt arbete.

Åtgärder

Genomförda åtgärder:

- Kommunen erbjuder utbildning via Falck Academy.
- Rutinen för hantering av hot och våld har reviderats så att den nu inkluderar otillåten påverkan.
- Otillåten påverkan kan rapporteras i Kia.
- Antalet åtgärder har utökats och uppföljningsarbetet har utvecklats.

Planerade åtgärder:

- Löpande behovsstyrd utbildning via Falck Academy, för medarbetare och förtroendevalda.
- Kunskapshöjande åtgärder i handlingsplan Valfärdsbrott.

10. Uppföljning av privata utförare

Brister i strukturer, avgränsningar och rutiner för kontroll och uppföljning av privata utförare leder till att kommunen inte når de effekter som förväntas i verksamheten.

Genomförd kontroll

Kontroll har gjorts av att de åtgärder som kommunrevisionen har rekommenderat för kommunstyrelsens styrning och uppsikt av arbetet har genomförts.

Följande nämnder har privata utförare:

- Arbetsmarknadsnämnden
- Gatu- och samhällsmiljönämnden
- Idrotts- och fritidsnämnden
- Kommunstyrelsen
- Kulturnämnden
- Omsorgsnämnden
- Socialnämnden
- Utbildningsnämnden
- Äldrenämnden

En genomgång har gjorts av nämndernas beskrivning av den kommunalt finansierade verksamheten inom sina ansvarsområden i kapitlet Kontroll och uppföljning av privata utförare och ersättningsmodeller i Mål och budget 2024–2026. Verksamhetsplaner för 2024 har granskats för att bedöma hur nämnderna har beskrivit hur de avser att följa upp privata utförare. Även nämndernas rapportering av sin uppföljning av privata utförare i årsredovisning 2023 har granskats.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd utan anmärkning.

Kommunstyrelsen har hanterat de synpunkter som framfördes i revisionsrapporten från 2020. Kommunstyrelsen har förtydligat hur nämnderna förväntas arbeta enligt riktlinje för kontroll och uppföljning av privata utförare. Granskningen visar att samtliga berörda nämnder under året har lämnat in de underlag som efterfrågas i beredningen av kommunfullmäktiges Mål och budget. Flertalet av nämnderna beskriver i sina uppföljningsplaner vad uppföljningen av privata utförare ska omfatta under året. I årsredovisning sammanfattar de berörda nämnderna uppföljningen och identifierade avvikelser till kommunfullmäktige.

Kommunrevisionen lyfte i sin granskning 2020 fram följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen bör stärka sin uppsikt av hur nämnderna kontrollerar och följer upp privata utförare. Det bör tydliggöras hur nämndernas uppföljning ska rapporteras till kommunstyrelsen.

En sammanfattning av nämndens uppföljning av privata utförare, identifierade avvikelser och hantering av dessa ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen. Det framgår både i riktlinje för kontroll och uppföljning av privata utförare och i riktlinje för nämndernas och bolagsstyrelsernas planering, uppföljning och interna kontroll.

Kommunstyrelsen bör tydliggöra vad som avses med privata utförare av kommunalt finansierad verksamhet och säkerställa samsyn och förståelse för detta i nämnderna.

Det är tydliggjort vad privata utförare i styrningen omfattar i riktlinje för kontroll och uppföljning av privata utförare. Ytterligare stödmaterial är framtaget som stöd till representanter från nämnder och bolag som arbetar med verksamhetsplanering.

Respektive nämnd bör ta fram en struktur för rapportering till nämnd avseende privata utförare, med fastställd frekvens på rapportering, utöver årlig uppföljningsrapport.

Enligt riktlinje för kontroll och uppföljning av privata utförare ska nämnderna i samband med verksamhetsplaneringen planera och beskriva vad uppföljningen ska omfatta samt hur kontroll och insyn ska genomföras under året. Granskningen av de berörda nämndernas verksamhetsplaner visar att sex av nio nämnder beskriver detta i sina uppföljningsplaner för 2024. Två av nämnderna som saknar en sådan beskrivning har privata utförare i mycket liten omfattning. Den tredje nämnden som saknar sådan beskrivning har en modell för systematisk uppföljning av de upphandlade insatserna utifrån riktlinje för kontroll och uppföljning av privata utförare, men som inte beskrivs i verksamhetsplanen.

Kommunstyrelsen bör tydliggöra sin uppsikt gällande avtalssamverkan samt ta fram en rutin som möter kommunallagens krav på årlig återrapportering till kommunfullmäktige om kommunens avtalssamverkan.

Enligt rutin för nämnders och bolags uppföljning ska nämnden i sin sammanfattning av nämndens uppföljning av privata utförare som rapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen även kommentera om det finns avtalssamverkan inom nämndens ansvarsområde enligt 9 kap. 37 § Kommunallagen inklusive hur nämnden anser att avtalssamverkan fungerar.

Kommunstyrelsen bör i sin översyn av uppföljning och insyn av privata utförare särskilt beakta de synpunkter som framförs i revisionsrapporten.

Kommunstyrelsen har förtydligat hur nämnderna förväntas arbeta enligt riktlinje för kontroll och uppföljning av privata utförare. I riktlinje för nämndernas och bolagsstyrelsernas planering, uppföljning och internkontroll finns förtydliganden av vilka arbetsmoment som ska göras i samband med planering respektive uppföljning. För tjänstepersoner har dessa riktlinjer ytterligare förtydligats i rutin för nämnders och bolags uppföljning och rutin för att följa upp avtal. Information och stöd till nämnderna och förvaltningarna finns publicerat på kommunens intranät.

Åtgärder

Från den 1 juli 2024 har en lagändring trätt i kraft om att det program med mål och riktlinjer som fullmäktige ska anta för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare, även ska omfatta verksamhet som bedrivs av kommuner i egen regi eller av vissa juridiska personer. Syftet är att likvärdiga villkor ska gälla för privata utförare som för kommuner och regioner, så långt det är möjligt. Utifrån det pågår en översyn av riktlinjen för kontroll och uppföljning av privata utförare för att säkerställa att kommunen lever upp till kravet.

11. KS: Avtalsenlig fakturering

Bristande kunskap om, eller respekt för, policy för mutor och jäv samt policy för representation kan leda till risk för förekomst av mutbrott eller andra oegentligheter. Kontroll har gjorts av att fakturering från konsulter inte avviker från avtal inom mark och exploateringsverksamheten.

Genomförd kontroll

Granskning av att innehållet i fakturerade tjänster överensstämmer med upphandlade tjänster. Stickprov är gjort på urval av avtal för perioden januari - december 2023 samt januari - juni 2024. Stickprovets omfattning är något större i år jämfört med tidigare.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med mindre anmärkningar.

Dessa består av avsaknad av detaljerad kostnadsspecifikation och ringa avvikelser i enstaka timpriser i några av stickproven.

Ingen av dessa anmärkningar bedöms väsentlig eller genomgående i organisationen. Avrop av konsulttjänster av olika slag är omfattande inom stadsbyggnadsverksamheten och omfattar stora värden. Genomförd stickprovsgranskning visar därmed inte på några väsentliga brister.

I ett fall har en felaktig indexjustering och kostnadsökning skett i slutet på avtalsperioden. Denna anmärkning följs upp med leverantören.

Åtgärder

Granskningen föranleder fortsatt arbete med att säkerställa att rutiner följs avseende styrning och introduktion av konsulter samt granskning i fakturaflödet, så även av underlagens detaljrikedom och specifikation. Detta säkrar att konsultavropen omfattar det som avtalats.

12. KS: Brister i diarieföring

Brister i diarieföring gör det svårt att hitta handlingar och arbetsmaterial. Det kan leda till svårigheter att hitta information bakåt i tiden vilket försvårar för insyn och eget arbete. Kontroll har gjorts av att kommunstyrelsens handlingar registreras enligt regelverket och är sökbara.

Genomförd kontroll

Verksamhetssystemet DHS som är kopplat till webbdariet har granskats.

Stickprov har utförts genom att granska 15 slumpmässigt utvalda ärenden för respektive månader januari, februari, mars, april, maj och juni år 2024. Sammanlagt 90 ärenden.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med mindre anmärkning.

Granskningen visar inte några större avvikelser inom KSN vad gäller GDPR, tydlig ärenderubrik, dokumentrubrik, sekretess eller annat.

Åtgärder

Fortsätta med uppföljning och löpande utbildning av handläggare.

a. KS: Brister i diarieföring

Brister i diarieföring gör det svårt att hitta handlingar och arbetsmaterial. Det kan leda till svårigheter att hitta information bakåt i tiden vilket försvårar för insyn och eget arbete. Kontroll har gjorts av att kommunstyrelsens ärenden inte ligger öppna för länge och ökar i mängd.

Genomförd kontroll

Uppföljning har gjorts av antalet öppna ärenden i början av september 2024 jämfört med 2023. I statistiken ingår alla kommunstyrelsens ärenden.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med anmärkning.

Antalet öppna ärenden för kommunstyrelsen har ökat under det senaste året.

Kontrollen visar på 12 982 öppna ärenden för kommunstyrelsen i september 2024. Det är en ökning med cirka 12 procent jämfört med motsvarande period 2023 då antalet öppna ärenden var 11 568.

Huvudanledningen till ökningen är en eftersläpning/skuld från de restriktioner som har gällt under pandemin med instruktionen om arbete hemifrån i största möjliga mån. För att avsluta ärenden krävs närvaro på plats gällande ärenden fram till år 2019. Det kan inte uteslutas att kunskapen bland handläggare om deras ansvar att avsluta ärenden är för låg.

Åtgärder

Åtgärder är att aktivt arbeta för att avsluta ärenden som pågår och säkerställa att gällande rutiner för hur ärenden avslutas är implementerade, samt uppgradering av DHS. Uppgraderingen är planerad att driftsättas i oktober 2024 och kommer bidra till att DHS blir mer användarvänligt.

En annan åtgärd är att handläggare sedan juni 2024 får påminnelse mejl två gånger per år om att det finns ärenden som varit öppna en längre tid och inte är avslutade samt kring ärenden där det på dokumentnivå inte skett någon aktivitet senaste 6 månaderna.

Kontrollmomentet fortsätter att följas upp inom ramen för kommunstyrelsens internkontrollplan 2025.

Fördjupad redovisning av kontrollmoment per december

13. Visselblåsning

Genomförd kontroll

Stickprovskontroll genomförd via enkät till "Nätverket för välfärdsbrott". Deltagande förvaltningar/bolag: vård- och omsorgsförvaltningen, överförmyndarförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen, kommunledningskontoret, Uppsalahem, kulturförvaltningen samt miljöförvaltningen.

Frågor som ställdes i enkäten var bland andra "känner ni till hur man visselblåser?", "har ni spridit information om visselblåslagen och visselblåsarssystemet (i er förvaltning/bolag)?" och "har er förvaltning/bolag behov av information, exempelvis via APT".

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med mindre anmärkning. Visselblåsarfunktionen är väl känd hos de tillfrågade och de bedömer den som känd i organisationen. Detta kan dock vara ett resultat av att de funktioner som är representerade i nätverket har ett intresse av ämnet.

Åtgärder

Under 2024 har en generell informationsinsats gjorts via nyhet på Insidan. Riktade informationsinsatser har gjorts för Stab Ekonomi samt på Arbetsmarknadsförvaltningens personaldag. Under 2025 planeras för obligatorisk utbildning för nyanställda i otillåten påverkan där visselblåsfunktionen kommer tas upp. Materialet till utbildningen beräknas vara klart för att användas Q3 2025.

14. Uppföljning av privata utförare

Brister i strukturer, avgränsningar och rutiner för kontroll och uppföljning av privata utförare leder till att kommunen inte når de effekter som förväntas i verksamheten.

Genomförd kontroll

Kontrollerades per augusti. Se under "Fördjupad redovisning av kontrollmoment per augusti", nummer 10.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd utan anmärkning. Inga förändringar sedan uppföljning per augusti. Åtgärder enligt kommunrevisionens rekommendation är genomförda.

Åtgärder

Inga ytterligare åtgärder krävs såvitt gäller kontroll av att de åtgärder som kommunrevisionen har rekommenderat har genomförts. Kontrollmomentet föreslås inte fortsätta 2025 eftersom samtliga åtgärder har genomförts.

Som information om framtida arbete som rör området kan nämnas att från den 1 juli 2024 har en lagändring trätt i kraft om att det program med mål och riktlinjer som fullmäktige ska anta för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare, även ska omfatta verksamhet som bedrivs av kommuner i egen regi eller av vissa juridiska personer. Syftet är att likvärdiga villkor ska gälla för privata utförare som för kommuner och regioner, så långt det är möjligt. Utifrån det pågår en översyn av riktlinjen för kontroll och uppföljning av privata utförare för att säkerställa att kommunen lever upp till kravet.

15. Lagen om offentlig upphandling

Brister i genomförandet av upphandling och inköp kan medföra att kommunen tvingas betala skadestånd eller upphandlingsskadeavgift. Det kan även leda till att kommunen får färre anbud eller sämre priser och tappar förtroende.

Genomförd kontroll

Uppföljning av indikatorer för leverantörstrohet via Qlik:

2024: 86,5%

2023: 87,5%

2022: 84,5%

Under första halvåret 2024 låg snittet över föregående år men nu under andra halvåret ser vi att det har sänkts för ett flertal av förvaltningarna. Förvaltningarna får regelbundet ut inköpsrapporter där köp med icke avtalade leverantörer redovisas. Stab upphandlings ledningsgrupp har även varit ute hos vissa av förvaltningarnas ledningsgrupper för att diskutera just leverantörstroheten – alla ledningsgrupper har erbjudits dialog.

Antal leverantörer som köps av över direktupphandlingsgränsen där avtal saknas och upphandling uteblir. Kontrollerat via Qlik. Enskilda fakturor över 700 000kr.

2022: 29st leverantörer

2023: 25st leverantörer

2024: 18st leverantörer hittills

Stickprovskontroller av fakturor på befintliga avtal för att kontrollera att fakturerade priser stämmer med avtal.

Antal stickprovskontroller:

2023: 52st

2024: 70st hittills

Stickprovskontroller som visar på felaktigheter går vidare till en fördjupad revision. Under 2024 har 17st revisioner avslutats och 8st är under arbete.

Total summa som återbetalats till kommunen via stickprov och revisioner:

2023: 452 460kr

2024: 1 554 463kr varav 268 323kr har gått till bolagen

Över 13 000 000 är i arbete just nu.

Antal anslutna leverantörsavtal i e-handelssystemet samt totalt inköpsvärde per år.

Antal anslutna leverantörer:

2022: 140st

2023: 150st

2024: 170st (ca 500 avtal är kopplade till FKU-modulen)

Orderdatum (År)	Ordervärde
2020	30 147 940 kr
2021	206 821 944 kr
2022	273 942 790 kr
2023	359 421 437 kr
2024	299 210 691 kr - hittills

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med anmärkning.

I stab upphandlings arbete med att omarbete avtalsuppföljningen har det uppmärksammats att verksamheterna inte alltid kontrollerar fakturor på det sätt som bör göras – det vill säga att man stämmer av fakturor med avtal för att veta om fakturan stämmer överens med det som upphandlats. Det finns inköp av varor och tjänster som inte konkurrensutsatts när upphandlingen genomförts (övrigt sortiment) men det förekommer också att leverantörerna fakturerar på ett felaktigt sätt. Det kan då handla om att leverantörerna lägger på olika rader i fakturan som ska ingå i det avtalade priset, tex frakter eller servicebil mm.

Åtgärder

Under 2024 har stab upphandling tagit fram en utbildning och nytt stödmaterial för direktupphandling. Den lanserades 15 oktober 2024. Under 2024 har dialogmöten skett med olika verksamheter för att höja kunskapen om inköp och upphandling. Arbete med att ta fram en obligatorisk utbildning för inköp för alla och medarbetare har påbörjats och är tänkt att lanseras hösten 2025 för att höja inköpsmognaden i hela verksamheten. Under 2025 ska dialogmöten ske med förvaltningarnas ledningsgrupper kopplat till att höja inköpsmognad, att få en introduktion i kategoribaserat arbetssätt och för att förbereda inför den kommande obligatoriska utbildningen för inköp.

16. Beaktande av mänskliga rättigheter

Bristfällig planering och uppföljning av arbetet för mänskliga rättigheter och antidiskriminering i verksamheten leder till risk för att verksamheten inte lever upp till beslutade mål i enlighet med kommunens handlingsplan för mänskliga rättigheter.

Genomförd kontroll

Granskningen har genomförts i enkätform (v. 39 t.om. v 42). En enkät omfattande de tre kontrollmomenten – jämställdhet, barnkonventionen och mänskliga rättigheter – gick ut till samtliga nämnder och bolag. 22 av 23 nämnder och bolag har besvarat enkäten.

För kontrollmomentet angående beaktande av mänskliga rättigheter var frågorna enligt följande.

Ta ställning till följande påståenden:

- Vi beaktar mänskliga rättighetsperspektivet i vår verksamhetsplanering. *Svarsalternativ: Ja Nej Delvis.*
- Vi säkerställer att verksamheten har tillräcklig kompetens för att bedriva arbetet för att stärka de mänskliga rättigheterna, främja de nationella minoriteternas rättigheter och motverka diskriminering i linje med beslutad handlingsplan. *Svarsalternativ: Ja Nej Delvis.*

Samtliga frågor följdes av en öppen följdfråga där svarande gavs möjlighet att ge exempel (om ja) eller kommentera sitt svar (om nej eller delvis).

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd utan anmärkning.

Påstående:	Svar, alla:		
	Ja	Nej	Delvis
Vi beaktar mänskliga rättighetsperspektivet i vår verksamhetsplanering.	16	-	6
Vi säkerställer att verksamheten har tillräcklig kompetens för att bedriva arbetet för att stärka de mänskliga rättigheterna, främja de nationella minoriteternas rättigheter och motverka diskriminering i linje med beslutad handlingsplan.	9	1	12

Resultatet av kontrollen indikerar att mänskliga rättighetsperspektivet är väl förankrat i kommunens nämnder och bolagsstyrelser. I stort sett samtliga rapporterade nämnder och bolagsstyrelser har svarat ja eller delvis på båda kontrollfrågorna.

I de exempel och kommentarer som nämnder och bolagsstyrelser har lämnat framgår en bred förståelse för hur mänskliga rättigheter är integrerade i svensk lagstiftning. Därtill förhåller sig nämnder och bolagsstyrelser tydligt till specifik och relevant lagstiftning liksom lokal styrning som berör mänskliga rättigheter och som samtidigt styr och berör den egna nämndens/bolagsstyrelsens ansvarsområden och uppdrag. Detta gäller både i relation till uppdrag och verksamhet och utifrån ett arbetsgivaransvar. Kännedom om och förankringen av mänskliga rättighetsperspektivet avspeglas också i nämndernas och bolagsstyrelsernas tillämpning och implementering av mänskliga rättigheter i bl a planering, uppföljning och utveckling av verksamheten och olika typer av kompetensutveckling.

Åtgärder

Resultatet av granskningen föranleder inga åtgärder. Kontrollmomentet föreslås tas bort till 2025.

17. Beaktande av jämställdhetsperspektivet

Bristfällig uppföljning och analys av processer, rutiner och resultat av verksamheten utifrån kön leder till risk för att könsdiskriminerande tillämpningar och beslut, som motverkar jämställdhet, inte upptäcks och åtgärdas.

Genomförd kontroll

Granskningen har genomförts i enkätform (v. 39 t.om. v 42). En enkät omfattande de tre kontrollmomenten gällande jämställdhet, barnkonventionen och mänskliga rättigheter gick ut till samtliga nämnder och bolag. 22 av 23 nämnder och bolag har besvarat enkäten.

Enkätfrågorna för kontrollmoment angående jämställdhet var enligt nedan.

Ta ställning till följande påståenden:

- Vi följer upp, analyserar och redovisar våra verksamhetsresultat utifrån könsuppdelad individdata. *Svarsalternativ: Ja Nej Delvis.*
- Vi beaktar jämställdhet i relevanta processer och rutiner i vår verksamhet. *Svarsalternativ: Ja Nej Delvis.*

Samtliga frågor följdes av en öppen följdfråga där svarande gavs möjlighet att ge exempel (om ja) eller kommentera sitt svar (om nej eller delvis).

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd utan anmärkning.

Påstående:	Svar, alla:		
	Ja	Nej	Delvis
Vi följer upp, analyserar och redovisar våra verksamhetsresultat utifrån könsuppdelad individdata.	8	2	12
Vi beaktar jämställdhet i relevanta processer och rutiner i vår verksamhet	15	1	6

Resultatet av kontrollen visar att majoriteten av nämnderna och bolagsstyrelserna helt eller delvis följer upp, analysera och/eller redovisar sina verksamhetsresultat utifrån könsuppdelad statistik. 21 av 22 nämnder och bolagsstyrelser beaktar också jämställdhet i relevanta processer och rutiner i verksamheten. Könsuppdelad statistik används och jämställdhet beaktas utifrån såväl verksamhets- som arbetsgivarperspektiv, med olika tyngdpunkt beroende på nämndernas/bolagsstyrelsernas uppdrag och verksamhet.

Svarande nämnder och bolagsstyrelser hänvisar i flera fall till befintlig lagstiftning, särskilt kopplat till arbetsgivaransvaret. Nekande svar kompletteras med hänvisningar till integritetsskydd och uppgiftsminimering enligt dataskyddsförordningen. I ett par fall har även ett utvecklingsbehov identifierats.

Åtgärder

Resultatet av granskningen föranleder inga åtgärder. Kontrollmomentet föreslås tas bort till 2025.

18. Beaktande av barnkonventionen

Bristfällig uppföljning och analys av processer och rutiner i verksamheten leder till risk för att barnperspektivet inte beaktas i tillämpningar och beslut som rör barn. Risk att verksamheten inte lever upp till Sveriges åtaganden enligt barnkonventionen.

Genomförd kontroll

Granskningen har genomförts i enkätform (v. 39 t.om. v 42). En enkät omfattande samtliga tre kontrollmoment – jämställdhet, barnkonventionen och mänskliga rättigheter – gick ut till samtliga nämnder och bolag. 22 av 23 nämnder och bolag har besvarat enkäten.

Enkätfrågorna för kontrollmomentet gällande beaktande av barnkonventionen var enligt nedan.

Ta ställning till följande påståenden:

- Vi följer upp och analyserar verksamheten utifrån ett barnkonsekvensperspektiv. *Svarsalternativ: Ja Nej Delvis.*
- Vi beaktar barnperspektivet i relevanta processer i verksamheten. *Svarsalternativ: Ja Nej Delvis.*
- Vi gör barnkonsekvensanalys i relevanta processer i verksamheten. *Svarsalternativ: Ja Nej Delvis.*

Samtliga frågor följdes av en öppen följdfråga där svarande gavs möjlighet att ge exempel (om ja) eller kommentera sitt svar (om nej eller delvis).

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd utan anmärkning.

Påstående:	Svar, alla:		
	Ja	Nej	Delvis
Vi följer upp och analyserar verksamheten utifrån ett barnkonsekvensperspektiv.	6	5	11
Vi beaktar barnperspektivet i relevanta processer i verksamheten.	13	4	5
Vi gör barnkonsekvensanalys i relevanta processer i verksamheten.	8	8	6

Resultatet visar att nämnder och bolagsstyrelser generellt känner till och förhåller sig till Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. En majoritet av nämnder och bolagsstyrelser svarar ja eller delvis på momentets tre frågeställningar. En tydlig majoritet av alla svarande beaktar barnperspektivet i relevanta processer i sina verksamheter, i flera fall med hänvisning till lagstiftningen.

De nämnder och bolag som har svarat nej på en eller fler av frågorna bedömer i huvudsak att det som efterfrågas inte är aktuellt eller applicerbart utifrån deras respektive ansvarsområde och uppdrag. Detta gäller särskilt genomförande av barnkonsekvensanalyser.

Åtgärder

Resultatet av granskningen föranleder inga åtgärder. Kontrollmomentet föreslås tas bort till 2025.

19a Sökande av statsbidrag

Nämnder identifierar och söker eller återsöker inte de statsbidrag och momsersättning som de är berättigade till vilket gör att kommunen går miste om stora belopp.

Genomförd kontroll

Kommunen jämför nivån av erhållna statsbidrag per relevant befolkningsgrupp med elva andra kommuner (KOLADA). Jämförelsen tas fram vartannat år (2021 och 2023) och genomförs därför inte 2024.

Resultat av kontroll

Ingen kontroll 2024.

Åtgärder

Fördjupad analys och fortsatt arbete bedrivs i respektive förvaltning för att befästa eller utveckla positionen.

19b Återsökande av momsersättning

Nämnder identifierar och söker eller återsöker inte de statsbidrag och momsersättning som de är berättigade till vilket gör att kommunen går miste om stora belopp.

Genomförd kontroll

Kommunen har möjlighet att rätta momsredovisning och söka momsersättning innan preskriptionstiden går ut. Kommunen upphandlar konsultstöd för att gå igenom redovisning från tidigare år för att hitta avdragsmöjligheter som inte tidigare har utnyttjats. Konsulter arbetar under hösten 2024 med genomgång av 2021 års momsredovisning och denna beräknas vara färdig innan årets slut.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd utan anmärkning. De senaste 10 åren har momsersättning betalats tillbaka till kommunen med mellan ca 1 miljon och ca 7,5 miljoner per år. Trenden är att beloppen blir mindre, även om enstaka år kan sticka ut. Ersättning söks varje år så återsökning görs enligt plan.

Åtgärder

För att hitta återsökningsbar moms fortsätter genomgångar av redovisning från tidigare år som innan. För att minska antalet fel i momsredovisningen och därmed minska beloppen som behöver återsökas hålls löpande utbildningar för de som konterar fakturor på berörda förvaltningar. Kurs i byggmoms hålls löpande två gånger per år. Grundkurs i moms hålls vid behov. Kontrollmomentet föreslås utgå till 2025 eftersom genomgångar görs och kommer att fortsätta. Trenden är att beloppen minskar och utbildning enligt ovan förväntas sänka beloppen ytterligare.

20a Verifikationers kvalitet

På grund av slarv eller oegentligheter blir kommunen av med pengar eller får en missvisande bokföring. Detta leder även till lägre förtroende för kommunen.

Genomförd kontroll

25% av manuellt bokförda verifikationer under perioden 202404 (april 2024) har kontrollerats via stickprov.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd utan anmärkning. Resultatet visar att 93% av verifikationerna har ett tillräckligt bra underlag.

Åtgärder

En vägledning över dokumentation i huvudboken togs fram förra året av Redovisningsenheten och informerades till all personal inom Stab ekonomi. Vägledningen innehåller konkreta instruktioner hur dokumentation bifogas i huvudboken samt hur verifikationstexter och underlag kan se ut för att uppfylla lagkrav och lätt kunna förstås av tredje part. Rapport över saknade underlag tas fram varje månad och information mailas till respektive användare. Inga övriga åtgärder behövs i nuläget.

20b Anläggningsregister

På grund av slarv eller oegentligheter blir kommunen av med pengar eller får en missvisande bokföring. Detta leder även till lägre förtroende för kommunen.

Genomförd kontroll

Kontroll av att nämndernas anläggningsregister är inventerat och uppdaterat. Det görs även löpande kontroller av att regler efterlevs vad gäller aktiverbar utgift samt rätt åsatt ekonomisk livslängd.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd utan anmärkning.

Av kommunens totala anläggningsvärde per 2023-10-31 är 0,1% ej inventerat.

Det görs löpande bedömningar av staben för ekonomi i samband med att upparbetade kostnader aktiveras (förs över från projekt till anläggningstillgång). Det är få poster där det upptäcks att felaktig livslängd satts. Om fel upptäcks tas det upp för dialog med verksamheten på en gång. De får antingen komplettera med information eller så ändras livslängden i dialog.

Åtgärder

Förtydligande av instruktioner vid utskick av inventering har gjorts inför 2024 års inventering. Inga övriga åtgärder behövs i nuläget.

21a Kunskap om mutor, jäv och representation

Bristande kunskap om, eller respekt för, policy för mutor och jäv samt policy för representation kan leda till risk för förekomst av mutbrott eller andra oegentligheter. Det kan leda till skada på kommunens förtroende, måluppfyllelse och ekonomi.

Genomförd kontroll

Kontrolleras vartannat år. Kontrollerades 2023. Nästa kontroll genomförs 2025.

21b Representationsfakturor

Bristande kunskap om, eller respekt för, policy för mutor och jäv samt policy för representation kan leda till risk för förekomst av mutbrott eller andra oegentligheter. Det kan leda till skada på kommunens förtroende, måluppfyllelse och ekonomi.

Genomförd kontroll

Kontroll av hur många representationsfakturor som skickades åter från kontrollsteget till granskare och attestant under perioden september 2023 till och med mars 2024.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med anmärkning. 25% av fakturorna har skickats åter för komplettering av erforderlig information enligt kommunens riktlinjer.

Åtgärder

Redovisningsenheten planerar för en digital utbildning för granskning/attestering av leverantörsfakturor. I den kommer det att ingå hantering av representationskostnader samt vilka uppgifter och underlag som krävs. Utbildningen beräknas vara färdig första halvåret 2025.

22 Informationshantering

Det råder oklarhet om vilken information som är viktig för verksamheten samt hur ansvaret för informationen uttrycks vilket leder till att risker inte identifieras och att skyddsåtgärder inte vidtas vilket i sin tur leder till störning eller avbrott i produktionen.

Genomförd kontroll

Den kontroll som genomfördes hösten 2022 resulterade i att en avvikelse rapporterades tillsammans med en beskrivning av nödvändiga åtgärder. För att verksamheten ska ha möjlighet att hantera information på ett ändamålsenligt sätt och inventera informationstillgångar krävs en tydlig systematik, riktlinjer och stöd för att komma igång och upprätthålla arbetet. Åtgärder har fokuserat på att åstadkomma systematiken och stödet centralt. Efterföljande rapportering, inklusive detta års rapportering, redogör för hur genomförandet av åtgärderna fortskrider.

Ramverket för Systematisk informationsförvaltning syftar bland annat till att öka tydligheten i ansvar och mandat rörande informationsförvaltning. Under året har fokus legat på att skapa förutsättningar för ett införande av ramverket i kommunkoncernen. Detta omfattar bland annat att konkretisera såväl ramverk som organisation för samordning och centralt stöd kopplat till informationsförvaltningsfrågor. Införandet är planerat att påbörjas under 2025.

Uppdraget KSN-2023-02005 Samordnat arbetssätt för systematisk informationsstyrning övergick tidigt 2024 till projektform. Uppdraget för projektet är att anskaffa och implementera ett verktygsstöd för att stötta det samordnade arbetssätt som beskrevs i det förberedande arbetet. Upphandling av verktygsstöd är uppstartad och projektet befinner sig just nu i en fas där kravställningen på verktygsstödet ska slutföras. Införandet kommer att samordnas med införandet av en samordningsfunktion för informationsförvaltning (SIF).

Den typ av uppföljning som genomförts inom ramen för det här kontrollmomentet kommer att inkorporeras i den uppföljning den samordnande funktionen för informationsförvaltning (SIF samordning) kommer att genomföra.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med mindre anmärkning. Informationstillgångar och personuppgiftsbehandlingar är inventerade och dokumenterade i större utsträckning än tidigare. Det pågår arbete med syfte att tydliggöra frågan om mandat och ansvar för information. Det pågår också arbete med andra åtgärder för att säkerställa ett systematiskt arbetssätt, ett samordnat centralt stöd och bättre verktyg för inventering av informationstillgångar och personuppgiftsbehandlingar.

Åtgärder

Kontrollmomentet föreslås strykas inför 2025. Detta eftersom uppföljning kommer att hanteras inom den samordnande funktionen för informationsförvaltning och detta bedöms såsom tillräckligt. När funktionen finns på plats finns goda förutsättningar för en förbättrad och god informationshantering i organisationen.

23 Riskanalyser i samhällsbyggnadsprojekt

Brister i hanteringen av risker i samhällsbyggnadsprojekten kan leda till ökade kostnader och att målen för projekten inte nås.

Genomförd kontroll

Portföljen för samhällsbyggnadsprojekt innehåller 212 exploateringsprojekt varav 191 projekt omfattas av mark- och exploateringsavdelningens projektstyrning och därmed har ingått i kontrollen.

Den granskning som har genomförts av projekten visar att:

- 158 projekt har en riskanalys.
- 33 projekt saknar en riskanalys.

Av de 33 projekt som saknar en riskanalys omfattas 15 projekt av en riskanalys som är gjord i ett delprojekt eller i huvudprojektet, 17 projekt är under avslut och ett är nyligen uppstartat.

Av de 158 projekt som har en riskanalys är:

- 3 stycken genomförda under 2020.
- 3 stycken genomförda under 2021.
- 2 stycken genomförda under 2022.
- 8 stycken genomförda under 2023.
- 140 stycken genomförda under 2024
- 2 stycken saknar datum.

En stickprovskontroll har genomförts av fem projekt där riskanalysen har genomförts under 2023 och för fem projekt där riskanalysen genomförts under 2024.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med mindre anmärkning.

Tabellerna nedan visar resultat från stickprovskontrollerna.

2023

Projektnamn	Är riskerna beskriva?	Finns det en ansvarig?	Vad påverkar risken?	Finns dokumenter -ade åtgärder?	Är riskerna öppna eller stängda?
Luthagens strand	Ja	Ja	Tid 2st Tom 1st	Nej	Öppna 2st Stängd 1st
Gränby centrum södra och västra - ETAPP2	Ja	Nej	Tom 2st	Nej	Öppna
Jälla S Lindbacken - ETAPP4:1	Ja	Ja 1st Nej 4st	Kvalitet 2st Ekonomi 1st Tid 1st Tom 1st	Ja 2st Nej 3st	Öppna 2st Stängda 3st
Kv Idun - UPPSAL	Ja	Ja	Kvalitet 1st Tid 2 1st	Nej	Öppna

Eriksberg - ETAPP1	Ja	Ja	Kvalitet 2st Ekonomi 1st Tid 1st	Nej	Öppna
--------------------	----	----	--	-----	-------

2024

Projektnamn	Är riskerna beskriva?	Finns det en ansvarig?	Vad påverkar risken?	Finns dokumenterade åtgärder?	Är riskerna öppna eller stängda?
Husbyborg Garverigatan	Ja	Ja 1st Nej 6st	Ekonomi 2st Tid 2st Tom 3st	Nej	Öppna 4st Stängda 3st
Ny skola i Bälinge-Ekeby 1:3	Ja	Ja	Tid 2st Ekonomi 1st	Nej	Öppna
Rosendal – HUVUD	Ja	Ja	Kvalitet 1st Tid 2st Ekonomi 1st	Ja	Öppna
Östra Salabacke - ETAPP5	Ja	Ja	Kvalitet 2st Tid 1st	Nej	Öppna
Åmynningsvägen	Ja	Ja 3st Nej 1st	Kvalitet 1st Tid 1st Ekonomi 2st	Nej	Öppna

Riskanalyser genomförs som regel inom exploateringsprojekten idag. Utöver löpande uppföljningar inom projekten genomförs som rutin två större uppföljningar per år under mars och augusti samt vid behov, till exempel vid större avvikelser, i november. Uppföljning av projektens risker ingår som en obligatorisk del i uppföljningarna.

Tidigare rapportering på denna kontrollpunkt har utgått från att en riskanalys ska ha gjorts i projektverktyget Antura Projects (Antura) i samtliga projekt, utan hänsyn till huruvida projekten har en indelning i huvudprojekt och delprojekt samt utan hänsyn tagen till styrform. För att få ett mer relevant resultat har urvalet av projekt justerats inför årets kontroll vilket medför att resultatet i uppföljningen inte är rakt av är jämförbart med tidigare års rapportering.

Efter att kontrollurvalet justerats är andelen exploateringsprojekt som saknar en riskanalys i Antura idag ca 10 % där det stora flertalet av de projekt som saknar riskanalys är under avslut.

Av de projekt som har riskanalyser i Antura är det 5 % som inte har justerat sina risker sedan 2022 eller tidigare.

De brister som upptäckts i de granskade projekten är till viss del desamma som vid föregående kontroll:

- De flesta projekten saknar dokumenterade åtgärder.

- Det saknas ibland en utpekad ansvarig för de dokumenterade riskerna.
- Antalet stängda risker har ökat sedan förra kontrollen. Dock innehåller de flesta projekten i stickprovskontrollen enbart öppna risker vilket skulle kunna vara en signal att projekten inte jobbar aktivt med sina risker i Antura eller att riskerna lagts på en för generell nivå.

Åtgärder

Det kan konstateras att de åtgärder som vidtagits sedan förra kontrollen har gett resultat och det kan antas att kvaliteten på riskhanteringen i Antura succesivt kommer att öka vartefter nuvarande arbetssätt vidareutvecklas. För att komma till rätta med bristerna avseende dokumentation av åtgärder och utpekade ansvariga till riskerna kommer särskilt fokus att ligga på dessa moment inför och under kommande uppföljningsperioder 2025. Projektledare kommer att påminnas särskilt om vikten av att dokumentera åtgärder i Antura och att utse ansvariga för risker.

Klar: 31 december 2025

24 Lokalförsörjningsplanering

Ändringar i förutsättningar och/eller miss av kommunikation inom kommunkoncernen kan leda till felplanering som resulterar i antingen överskott eller underskott av social infrastruktur. Diskrepansen mellan planeringstakt för bostäder och befolkningsprognosen utgör en risk. Vid överkapacitet riskerar kommunen vakanskostnader.

Genomförd kontroll

Granskat planeringsunderlag och analyserat prognos kontra utfall.

Översyn av lokalförsörjningsprocessen påbörjades i början av 2024, för att utreda vilka förändringar som bör göras för att åstadkomma en säkrare planering och tydligare redovisning.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med mindre anmärkning.

Överkapacitet bedöms för förskola och grundskola.

En översyn av lokalförsörjningsprocessen är påbörjad.

Åtgärder

Åtgärder genomförs via lokalförsörjningsplaner för 2025 och arbetet kommer att fortgå in i framtida lokalförsörjningsplanering.

Översyn av lokalförsörjningsprocessen pågår. Under 2025 planeras förbättringar kunna införas så att lokalförsörjningsplaner 2026 kan vara enligt nya processen.

Kontrollmomentet föreslås utgå 2025 och lokalförsörjningsprocessen kommer fortsätta hanteras inom ordinarie verksamhet.

25 Analys och utvärdering av hyresgrundande investeringar

Risk för hyresgrundande investeringar som övergår nämndernas betalningsförmåga.

Högre krav på nybyggnation leder till högre investerings- och hyreskostnader för bolag och nämnder och ökade materialpriser kan leda till försening av byggprojekt eller att projekt skjuts på framtiden. Krav på sänkta investeringsbehov föranleder en god dialog med marknaden men även tydlighet i vilken typ av lokaler och bostäder som ska upphandlas och i vilken utsträckning.

Genomförd kontroll

Granskning sker löpande via beslutspunkter.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med mindre anmärkning.

Det saknas en tydlig redovisning av de kommunala bolagens projektkostnader. Kravställning har inte varit tydlig.

Förvaltningarnas kravställning på lokaler och bostäder motsvarar inte nämndernas betalningsförmåga.

Åtgärder

Tydligare krav ska ställas på kommunala bolag kring redovisning av kostnader. Revidering av funktionsprogrammen som är förvaltningarnas kravställning på lokal/bostad. Kontrollmomentet föreslås utgå 2025. Åtgärder fortsätter att hanteras i löpande verksamhet.

26 Ekonomi per objekt och information i fastighetssystemet

Risk för att utvecklingen av kommunstyrelsens egenägda och inhyrda lokaler och bostäder hålls tillbaka på grund av det pressade ekonomiska läget. Dels krävs underhåll och att skjuta underhållet framåt riskerar att leda till ökade kostnader och mer omfattande åtgärder längre fram. Dels krävs anpassningar för att Uppsala kommun ska nå miljö- och klimatmålen.

Genomförd kontroll

Inventerat befintligt bestånd. Granskning per objekt av att intäkter och utgifter registreras korrekt i fastighetssystemet.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med mindre anmärkning.

Det förekommer felregistreringar.

Åtgärder

Planerad åtgärd är att fortsätta uppföljningen och fortsätta löpande utbildning.

Nytt fastighetssystem kommer att införas vid årsskiftet och i och med driftsättningen av det kommer extra utbildning att ges till de som registrerar information.

27 Önskade lokalförändringar från hyresgäst

Satsningar på icke nödvändiga lokalförändringar från hyresgäst leder till ökade kostnader för hyresgäst och riskerar att sänka förtroendet för kommunstyrelsen som hyresvärd och i fastighetsfrågor.

Genomförd kontroll

Löpande beredning i matrisgrupper har genomförts. I dessa diskuteras om lokalförändring är nödvändig.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd utan anmärkning. Beredning har fungerat väl.

Åtgärder

Inga ytterligare åtgärder krävs. Kontrollmomentet föreslås utgå 2025.

28 Beslut enligt delegationsordning

Bristande kunskap om delegationsordning eller andra omständigheter leder till att tjänsteperson utan mandat beslutar i ett ärende vilket innebär att beslutet är ogiltigt eller att delegationsbeslut inte anmäls till nämnd i rätt tid eller inte alls och därmed inte blir kända för nämnden. Det leder till bristande rättssäkerhet samt förtroendeskada.

Genomförd kontroll

Kontroller i form av stickprov av anmälda delegationsbeslut till kommunstyrelsen. Anmälda delegationsbeslut stäms av mot delegationsordningen. Eventuella felregistreringar hanteras av kommunsekreterarna.

Med månadsintervall slumpas stickprov fram ur diariet. Stickproven ska gälla ärendetyper där det finns beslut som fattas på delegation. De valda besluten jämförs mot delegationslistor.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med mindre anmärkning.

Kontrollen av delegationsbeslut för perioden oktober 2023 till oktober 2024 är slutförd. Totalt har elva kontroller gjorts av delegationsbeslut som registrerats och anmälts till kommunstyrelsen.

Sammanlagt har 55 stickprov gjorts på anmälda delegationsbeslut varav 6 har konstaterats vara felaktiga. Fyra av de sex felaktiga delegationsbesluten var anmälda

till utskott istället för till nämnd. De andra två var anmälda med hänvisning till fel delegationsordning. En av dessa två var dessutom felregistrerad i efterhand och har inte kommit med i delegationsförteckningen.

De delegationsbeslut som anmälts till utskott istället för nämnd har alla anmälts till samma utskott.

Jämfört med förra året är det en lägre andel felaktiga delegationsbeslut men felet med att anmäla till utskott har återkommit. Felet med att hänvisa till gamla delegationsordningar kvarstår.

Åtgärder

En riktad kommunikationsinsats till berörd förvaltning bör komma till rätta med felet att delegationsbeslut anmäls till utskott i stället för till nämnd.

29 Kvalitetssäkring i exploateringsprojekt

Exploateringsintäkter matchas inte mot kommande avskrivningskostnader och utbyggnadskostnader kan inte verifieras.

Genomförd kontroll

Kontroll genomfördes även till uppföljningen per april. Se redovisning under "Fördjupad redovisning av kontrollmoment från uppföljning per april" nummer 5.

Under 2024 har en riktad kontroll av projekt som rapporterats som kvalitetssäkrade genomförts. Kontrollen har bestått i en närmare granskning av ett urval stora projekt med framtida markförsäljning, där tidpunkten för försäljningen har granskats närmare samt vilka resultateffekter en tidsförskjutning av markförsäljning kan innebära rent ekonomiskt. Bakgrunden till detta är det ansträngda marknadsläge som just nu råder på bostadsmarknaden.

Givet det försämrade konjunkturläget i allmänhet och ett lågt bostadsbyggande i synnerhet kommer försäljningstillfällena för ett flertal projekt förskjutas i tid. Inflationen har drivit upp kostnaden för bostadsbyggande samtidigt som den har påverkat ekonomin för bostadsköpare negativt. Det innebär en risk för att flera av projekten som redan innehar höga upparbetade saldon i balansräkningen utgör en resultatrisk kopplat till när i tid de upparbetade saldonen kan omsättas i samband med en markförsäljning, likväl huruvida projektens inriktning fortsatt gäller.

Ett urval har gjorts av projekt med högst upparbetade saldon (historiska utgifter) samt enskilda projekt med ett högt saldo som inte har förändrats avsevärt över tid. Utifrån urvalet har projektens prognosticerade försäljningsintäkter kartlagts.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med mindre anmärkning.

Kontrollen visar att det finns projekt med höga balanserade saldon där en försäljning förväntas ske längre fram i tiden eller där projektens beräknade resultat idag är sämre än tidigare beräknat, delvis på grund av tidsförskjutningen av genomförandet. På motsvarande vis kan förändrade inriktningar för projekt föranleda att förgäveskostnader behöver resultatföras.

Åtgärder per helår

Ett arbete pågår under innevarande år för att fördjupa analysen och beräkna omfattning på resultatpåverkan utifrån resultatet av kontrollen. Därutöver kommer eventuella förgäveskostnader att kartläggas i den mån det är möjligt.

Bilaga 3 Riskanalys kommunstyrelsens internkontrollplan 2025

Risk	Riskbeskrivning	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde
Cyberangrepp och bedrägerier	Brister i medarbetarnas motståndskraft mot cyberangrepp och bedrägerier medför att en medarbetares agerande möjliggör att en attack lyckas vilket i sin tur medför omfattande störningar och avbrott i samtliga it-leveranser.	4	4	16
Avbrott i informationsförsörjningen	Nödvändiga rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar saknas, är okända eller oprövade vilket gör att ett avbrott i informationsförsörjningen medför stora störningar i produktionen och svårigheter vid återgång till normal verksamhet.	4	4	16
Bristande informationssäkerhet	Ledningen saknar en aktuell bild över verksamhetens systematiska arbete med informationssäkerhet vilket leder till bristfälliga underlag för prioritering av nödvändiga säkerhetsåtgärder. Detta i sin tur medför risker för störningar i verksamhetens uppdrag och det kan också medföra sanktionsavgifter från tillsynsmyndigheter	4	4	16
Otillräcklig klimatanpassning	Till följd av tilltagande miljö- och klimatförändringar ökar risken för bland annat extrem nederbörd, översvämningar, erosion och värmeböljor. Om kommunens verksamheter inte klimatanpassas i tillräcklig omfattning kan det leda till att verksamhet slås ut och att förtroendet för kommunen påverkas negativt.	3	4	12
Digitalisering och skydd av information	Brister i kommunens arbete med informationssäkerhet gör att digitaliseringen försvåras och informationen inte ges tillräckligt skydd.	3	3	9
Påverkansoperationer	Förtroendevalda och tjänstemän utsätts för hot och påtryckningar som leder till att verksamheten påverkas och att odemokratiska beslut fattas. Kommunen kan även utsättas för påverkanskampanjer som påverkar förtroendet för kommunen.	3	3	9

Efterlevnad av delegationsordning	Bristande kunskap om delegationsordning eller andra omständigheter kan leda till att tjänsteperson utan mandat beslutar i ett ärende. Det innebär att beslutet är ogiltigt eller att delegationsbeslut inte anmäls till nämnd i rätt tid eller inte blir kända för nämnden. Det i sin tur leder till bristande rättsäkerhet samt förtroendeskada.	3	3	9
Röjning av sekretessbelagda uppgifter	Brister i ekonomisystemet leder till risk för att sekretessbelagda uppgifter och personuppgifter kan röjas. I kommunens ekonomisystem hanteras kund- och leverantörsfakturor som innehåller personuppgifter.	3	3	9
Underhållsskuld	Risk för att utvecklingen av kommunstyrelsens egenägda och inhyrda lokaler och bostäder hålls tillbaka på grund av det pressade ekonomiska läget. Dels krävs underhåll och att skjuta underhållet framåt riskerar att leda till ökade kostnader och mer omfattande åtgärder längre fram. Dels krävs anpassningar för att Uppsala kommun ska nå miljö- och klimatmålen.	4	2	8
Förekomst av oegentligheter	Bristande kunskap om, eller respekt för, policy för mutor och jäv samt policy för representation kan leda till risk för förekomst av mutbrott eller andra oegentligheter. Det kan leda till skada på kommunens förtroende, måluppfyllelse och ekonomi.	3	2	6
Missade statliga medel	Nämnder identifierar och söker eller återsöker inte de statsbidrag och den momsersättning som de är berättigade till vilket gör att kommunen går miste om stora belopp.	2	3	6
Brister i medvetenhet kring visseblåsning	Om kommunen inte möjliggör för egna medarbetare eller inhyrd bemanning, utifrån kännedom om och tydliga rutiner för, att kunna signalera om missförhållanden i en verksamhet utifrån nya lagkrav uppfyller kommunen inte lagen och riskerar att missa allvarliga missförhållanden.	2	3	6
Brister i diarieföring	Brister i diarieföring gör det svårt att hitta handlingar och arbetsmaterial. Det kan göra det svårt att hitta information bakåt i tid vilket försvårar för insyn och eget arbete.	2	3	6
Risker i samhällsbyggnadsprojekt	Brister i hanteringen av risker i samhällsbyggnadsprojekten kan leda till ökade kostnader och att målen för projekten inte nås.	2	3	6

Felaktig bokföring	På grund av slarv eller oegentligheter blir kommunen av med pengar eller får en missvisande bokföring. Detta leder även till lägre förtroende för kommunen.	2	2	4
Resultatosäkerhet pga ackumulerade anskaffningskostnader	Anskaffningskostnader för exploateringar som ackumuleras över lång tid riskerar att leda till en ökande resultatosäkerhet	2	2	4
Oseriösa aktörer	Brister i kontroller av nya leverantörer kan medföra risk att oseriösa aktörer godkänns för utbetalning	2	2	4
Brister i synpunkts- hantering	Om kommunen inte underlättar för medborgare att lämna synpunkter, ta kontakt med politiker eller involverar dem i politiska beslut blir det svårt för medborgare att påverka samhällsutvecklingen. Det leder till att kommunen går miste om underlag för verksamhetsförbättring och att förtroendet för kommunen och för demokratin påverkas negativt.	1	3	3
Brister i inköp och upphandling	Brister i genomförandet av upphandling och inköp kan medföra att kommunen tvingas betala skadestånd eller upphandlingsskadeavgift. Det kan även leda till att kommunen får färre anbud eller sämre priser och tappar förtroende.	1	3	3

Riskmatris

Sannolikhet

4		Underhållsskuld		Cyberangrepp och bedrägerier Avbrott i informationsförsörjningen Bristande informationssäkerhet
3		Oegentligheter	Digitalisering Delegationsordning Påverkansoperationer Röjning av sekretess	Otillräcklig klimatanpassning
2		Felaktig bokföring Resultatosäkerhet Oseriösa leverantörer	Missade statliga medel Medvetenhet visseblåsning Diarieföring Risker samhällsbyggnadsprojekt	
1			Synpunktshandling Inköp och upphandling	
		1	2	3
				4

Konsekvens

Bilaga 4 Obligatoriska kontrollmoment 2025

Informationssäkerhetsarbetet ska bidra till att kommunkoncernen kan genomföra verksamheten utan störningar samt skapa en motståndskraft och förmåga till återhämtning i de fall störningar ändå inträffar. Följande tre obligatoriska kontrollmoment hjälper oss att minska våra risker att störningar ska uppstå och om det trots allt händer att konsekvenserna inte blir så stora.

1. Genomförande av övning i analog beredskap

Ett avbrott i informationsförsörjningen kan i värsta fall innebära att verksamheten inte kan genomföra produktion ens i begränsad omfattning med mindre än att ett alternativt arbetssätt används. Att minska effekten av avbrottet samt tiden för återställning och återgång till normal produktion är av största vikt.

Det finns många exempel på organisationer som blivit drabbade av cyberattacker. Coop-koncernen fick stänga stora delar av sin verksamhet på grund av ett angrepp hos deras leverantör av kassasystem. Ett senare exempel är motsvarande attack mot TietoEvery. Konsekvenserna har blivit tydliga genom medierapporteringen och handlar om stora kostnader, förlorat anseende och även information som gått permanent förlorad.

I ett flertal kommuner har verksamhetskritisk informationsförsörjning plötsligt blivit otillgänglig via ett liknande angrepp. Kalix kommun hade inte tillgång till sina it-system under lång tid. Vid ett sådant tillfälle är reservrutiner och planer till hjälp för att upprätthålla nödvändig produktion och så snart som möjligt kunna återgå till normal verksamhet.

Riskhantering är den grundläggande metoden för att hantera störningar i produktionen. I de allra flesta fall är gängse riskhantering tillräckligt. Beroende på riskens karaktär kan det dock i vissa fall krävas extraordinära åtgärder för att hantera situationer då inte ens acceptabel produktionsnivå kan upprätthållas eller kritiska resurser inte är tillgängliga. I dessa är kontinuitetshantering avgörande.

En central del av kontinuitetshantering är att i praktiken öva reservrutiner vilket också är en stark rekommendation från verksamheter som själva blivit drabbade.

Kontroll-område	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod
Kontroller av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Nödvändiga rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar saknas, är okända eller oprövade vilket gör att ett avbrott i informationsförsörjningen medför stora störningar i produktionen och svårigheter vid	Kontroll av att behovet av rutiner och planer för analogt arbete vid avbrott och störningar är inventerat inom verksamheten. Nödvändiga rutiner och planer är dokumenterade, kända och övade.	Kontrollera att det finns ett dokumenterat underlag som beskriver hur verksamheten ska bedrivas analogt då digitala system inte är tillgängliga. Kontrollera att rutiner och planer har övats och utvärderats.

Kontroll-område	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod
	återgång till normal verksamhet.		

2. Genomförande av mognadsdialogen

Mognadsdialogen är ett uppföljningsverktyg, utvecklat av MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap), för att utarbeta en gemensam syn på nuläget och viktiga utvecklingsområden i det systematiska arbetet med informationssäkerhet. Nuläget skapas genom att i dialog jämföra sig med fördefinierade mognadsbeskrivningar i fyra olika mognadsnivåer. Resultatet ger en bild av nuläget i relation till framgångsrika organisationer och hur effektivt organisationen arbetar med att skydda sin information utifrån dess behov, krav och förutsättningar.

Mognadsdialogen bidrar till att:

- skapa samsyn och enas om organisationens nuläge
- identifiera och prioritera områden för utvecklings- och förbättringsarbetet
- öka insikten om vad ett systematiskt arbetssätt innebär
- öka förståelsen för vad som ingår i informationssäkerhetsarbetet
- öka insikten om vad som krävs för att öka mognaden
- öka ledningens engagemang och förmåga att leda och styra.

Verktyget lämpar sig att genomföra i workshopform och täcker sex viktiga perspektiv på arbetet med informationssäkerhet: riskhantering, informationssäkerhetsklassning, incidenthantering, upphandling, kompetensförsörjning samt uppföljning.

Mognadsdialogen bygger på SIQ Managementmodell som också Uppsala kommuns kvalitetsledning inspirerats av.

Kontroll-område	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod
Kontroll av verksamhetens arbetsätt, system och rutiner	Ledningen saknar en aktuell bild över verksamhetens systematiska arbete med informationssäkerhet vilket leder till bristfälliga underlag för prioritering av nödvändiga säkerhetsåtgärder. Detta i sin tur medför risker för störningar i verksamhetens uppdrag och det kan också medföra sanktionsavgifter från tillsynsmyndigheter.	Kontroll av att förvaltnings- respektive bolagsledningen genomfört mognadsdialogen informationssäkerhet.	Kontrollera att det finns en redovisning av utfallet från mognadsdialogen med ett tillhörande förslag på förbättringsåtgärder.

3. Genomförande av obligatorisk grundutbildning i informationssäkerhet

Inom Uppsala kommun hanteras stora mängder information, något som är nödvändigt för att vi ska kunna genomföra våra uppdrag. Informationen är ofta personuppgifter, sekretessreglerade uppgifter eller andra känsliga uppgifter. Alla inom Uppsala kommun har ett ansvar för att informationen hanteras på ett korrekt och säkert sätt. Därför behöver vi ha grundläggande kunskaper i hur vi arbetar säkert med information.

Uppsala kommun har tagit fram en obligatorisk grundutbildning i informationssäkerhet. Syftet med utbildningen är att stärka vår gemensamma förmåga att skydda vår information. Med anledning av det säkerhetspolitiska läget är det angeläget att alla medarbetare genomgår utbildningen så fort som möjligt.

Den obligatoriska grundutbildningen i informationssäkerhet återfinns i Lärportalen och bygger på en generell utbildning som tagits fram av MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap). Utbildningen innehåller tio olika delar som alla tar upp olika aspekter av informationssäkerhet.

- Säkert beteende
- Lösenord
- Säkerhetskopiering
- Molntjänster
- E-post
- Sociala medier
- Granska avsändaren
- Skadlig kod
- Utanför arbetsplatsen
- När det blir fel

Utbildningen går att genomföra i grupp. Information om hur de enskilda deltagarna blir godkända finns i anslutning till utbildningen i Lärportalen.

Under 2024 och 2025 genomförs även en it-säkerhetsutbildning som syftar till att stärka medarbetarnas motståndskraft mot bedrägeriförsök och andra attacker som kan komma via e-post.

Dessa två utbildningar kompletterar varandra då grundutbildningen ger ett samlat underlag som man tar del av under 30 minuter och it-säkerhetsutbildningen bygger på löpande påminnelser under en period om tolv månader.

Det här kontrollmomentet avser deltagandet i den obligatoriska grundutbildningen i informationssäkerhet.

Kontroll-område	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod
Kontroll av verksamhetens arbetssätt,	Brister i medarbetarnas motståndskraft mot cyberangrepp och	Kontroll av att samtliga medarbetare har genomfört obligatorisk	Kontrollera i Lärportalen att samtliga medarbetare genomfört den

Kontroll-område	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod
system och rutiner	bedrägerier medför att en medarbetares agerande möjliggör att en attack lyckas vilket i sin tur medför omfattande störningar och avbrott i samtliga it-leveranser.	utbildning i informationssäkerhet.	obligatoriska utbildningen i informationssäkerhet.